

Nr. 385

XXVII r.
istnienia

15 r.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 5-6 pp
Artykułów i listów anonimowych nie pomieszcza się

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK NIEZALEZNY OD ZADNEJ PARTJI.

Niedziela, dnia 7 grudnia 1924 r.

CASINO

Dziś i dni następnych!

CASINO

Najpotężniejsze arcydzieło filmowe!

Zupełnie nowe wydanie!

Zupełnie nowe wydanie!

QUO VADIS...?

4175

2 serie — 14 aktów

W roli NERONA s'ynny EMIL JANNINGS

Bachanalje Cezarów Rzymskich. — Igrzyska cyrkowe. — Wyścigi kwadryg. —
137 lwów i tygrysów. — Walka Ursusa z turem. — „Żywe pochodnie.“ —
Wspaniałe sceny z życia starożytnej Romy.

Początek przedstawień o 2-ej. Powiększona orkiestra pod dyr. p. Leona Kantora.

Socjaliści a rosyjski imperjalizm.

OD WYDAWNICTWA.

Wobec tego, że na ogłoszenie poruszone w Nr. 300 i 301 „Rozwoju“ z dnia 2 i 3 listopada 1924 r. wzywające rzekomych posiadaczy legitymacji wystawianych przez p. Zb. Kolińskiego do zgłoszenia się w redakcji naszego pisma, jak również na wezwanie nie pomieszczone w Nr. 319 i 320 „Rozwoju“ z dnia 21 i 22 listopada zwrócone do redakcji, które pomieściły tę wiadomość, wzywające o dostarczenie dowodów, przyczem wydawnictwo dziennika „Rozwój“ ofiarowało nagrodę w kwocie 500 złotych za każdy egzemplarz takiej legitymacji, nikt żadnego dowodu ani legitymacji i nie przedstawił, jak również nikt nie ujawnił adresu lub nazwiska, kogokolwiek któryby taki dowód posiadał niniejszym stwierdzamy, że pisma, które te zarzuty pomieściły, popełniły wobec p. Zbigniewa Kolińskiego oszczerstwo, którego rzeczą będzie dochodzić satysfakcji.

Wydawnictwo dzien. „Rozwój“ uważało za swój obowiązek pomieścić ostrzeżenie, żądające jednocześnie dowodów aby sprawę wyswietlić.

Tak jak przypuszczaliśmy, a co na zasadzie wyżej przytoczonych danych z przyjemnością stwierdzamy, oskarżenie okazało się zwykłym oszczerstwem, którem tak chętnie posługują się rzeczne pisma.

Wydawnictwo „Rozwoju“
inż. T. Czajewski

4189

swoje afekty na bolszewików, a wojnę w kraju wypowiada... katolikom. Na tom właśnie podłożu wynikły demonstracje, w wiernej kościolowi i niemniej wiernej swej Ojczyźnie Lotaryngii.

komunistycznego sądom — to Socjaliści przeciwko temu głosują. Wobec meksykańskich stosunków jakie panują w województwach wschodnich, które naturalnie zawdzięczamy naszemu sąsiadowi, opinia publiczna, a w pierwszym rzędzie uczeni przedstawiciele społeczeństwa z województw wschodnich, demagogują się zaprowadzenia tam stanu wyjątkowego. Sprzeciwia się temu lewica, a decyzję tam wydaje referent od spraw województw wsch. p. wicepremier Thagutt.

Do wzmocnienia stanowiska bolszewików na terenie międzynarodowym, a tem samem do rozszerzenia przez nich niebezpiecznej zarazy ideowej przy czynili się socjaliści Zachodu, Mac Donald i Herriot. O dobrodziejstwach jakie gotował Mac Donald swemu krajowi, przez uznanie Sowieców, Anglja już zdołała przekonać i teraz pospiesznie wycofuje się z błota, w które ją pchał jej poprzedni premier. Narodowa Francja dała wyraz swemu uznaniu dla polityki Herriota w Epinal i Saint-Die (Lotaryngia) gdzie podczas przejazdu premiera doszło do burzliwych scen, i oibryzmie tłumy publiczności urządził wrogą manifestację przeciwko Herriotowi. Bo przedstawiciel tego rządu, który przed wojną był najszerokim szwem Siniuszkiem carskiej Rosji obciążenia przelewa

O bolszewickim niebezpieczeństwie grożącym Polsce a nawet całej Europie, pisała się bardzo dużo i wciąż się pisze, jednakże wszystkie to jeszcze za mało, bo nowe fakty, jak komentarze do tego tematu codziennie przybywają.

Na takie wiadomości jak np.: odkrycie gniazda komunistycznego, będącego w kontakcie z bolszewikami, szpiegostwo wojskowe na korzyść sowieków, schwytanie emisjarzyszy bolszewickich z „bibulą“ i t. d. zupełnie zubożnieliśmy, o tem czytamy w dziennikach codziennie i to już nas wcale nie dziwi. Widocznie tak musi być, taki przywilej ma nasz rzymski wład. Ażeby zaniepokoić nieco opinie, trzeba próby przewrotu w jakimś państwie, jak np. ostatnio w Estonji, a dopiero rzeczywisty przewrót, (a taka wiadomość może nas lada dzień zaskoczyć z Bałkanu czy z nad Bałt, ku) znów u ludziom podnosi włosy na głowie.

Pomimo, że socjaliści na gwałt odziewają się od wszelkiej łączności z bolszewizmem, że w prasie czy też na zebraniach oświadczają o swym wroгим stosunku do bolszewików to jednak, jeśli chodzi tylko o jakieś represje wobec komunistów — to są talsi od nas tamci przeciwni. Jeśli chodzi o wydanie oskar

ODEON

Dziś i dni następnych!

ODEON

Najpotężniejsze arcydzieło filmowe!

Zupełnie nowe wydanie!

Zupełnie nowe wydanie!

QUO VADIS...?

2 serje 14 aktów.

W roli **NERONA** słynny **EMIL JANNINGS**

Bachanalje Cezarów Rzymskich — Igrzyska cyrkowe
 Wyścigi kwadryg. — — 137 lwów i tygrysów
 Walka Ursusa z turem. — — „Żywe pochodnie“
 — Wspaniałe sceny z życia starożytnej Romy. —

Początek przedstawień o 11 ról.

Powiększona orkiestra.

417—

Uznanie Sowieców przez Francję jest wobec całej Europy tem bardziej szkodliwe, że Francja dzięki swej decyzji, przyczynia się do bardzo wydatnej pomocy militarystom sowieckim. Bo uznając rząd sowiecki, jako państwa rosyjskiego, silną rzeczą uznaje jego prawa do majątku rosyjskiego we Francji, do którego inwentarza należy bądź co bądź, dość duża flota gen. Wrangla ewakuowana w 1920 r. z morza Czarnego i obecnie znajdująca się w porcie Bizerta na wybrzeży półn. Afryki. Odebranie tej floty przez bolszewików daje im niewątpliwie przewagę na morzu czarnym. Taką niedźwiedzią przysługę oddał Herriot Europie, której przedstawiciele przed katedrą w Genewie deklamują wierszyki o powszechnem rozbrojeniu.

Państwo Sowieckie do tego zespołu nie należy i bynajmniej należeć nie chce. Zapewne nawet myśli sobie — „Jak się Europa będzie rozbrajała, to my coś niecoś z tych rekwizytów nabędziemy.“

A podobno stan bojowy sowieckim przedstawia się dośkonale, jak nas o tem poinformował min. wojny Sikorski podczas rozpraw nad budżetem min. obr. wojkowych.

Sowiety posiadają 62 dywizje piechoty jednakże uważają to za niewystarczające gdyż stormowały w bieżącym półroczu jeszcze 15 dywizyj. Sto eskadr lotniczych zbiorą się. Fabryki aeroplanów produkują miesięcznie 50 samolotów a zagranicą Rosja zakupiła 1000 (dosłownie tysiąc) aeroplanów. Oto są cyfry, po przeczytaniu których pod niejednym łydką zadygoczą.

A że sowieci nie robią tych wszystkich przygotowań dla obrony swych granic, to jest więcej niż pewne. Rosję gna naprzód przed siebie wiekowy pęd imperjalizmu. Ta Rosja która do tej chwili nie poznała dobrze jeszcze terenu, jaki sama zajmuje, z nie nasyconą wprost chciwością śiega łapami po sąsiednie tereny. Wszystko jedno w imię czego to będzie: czy w imię łączności plemiennej, rasowej, czy religijnej, jak to czyniła carska Rosja, czy w imię szerzenia ideałów komunistycznych; oswobodzenia narodów, które są wolne, równouprawniania klas, które już teraz mają przewagę w uprzywilejowaniu siły fizycznej nad siłą umysłową, przemiany klas posiadaających w proletariata, a proletariatu w burżujów, wszystko to jest czynione w imię wielkiego zachłannego imperjalizmu rosyjskiego, który, czy to pod

„Wyzwolenie” rozpada się.

p) Na wtorkowym posiedzeniu klubu „Wyzwolenie” w 3-em głosowaniu 27 głosów otrzymał pos. Eugenjusz Rudziński, a 23 głosów pos. Maksymilian Miłgoj - Malinowski. Dwie kartki były białe. W dwu pierwszych głosowaniach otrzymali po 24 głosy. O obu kandydatach można powiedzieć: ambo meliores. Pos. Miłgoj-Malinowski zwracał się po wybuchu rewolucji bolszewickiej do bolszewika Leszczyńskiego, który pełnił funkcje komisarza do spraw polskich, z prośbą o udzieleniu mu 100 tysięcy rubli na zrobienie rewolucji w Polsce. Bolszewicy i u tych pieniędzy nie dali.

Pos. Rudziński pisywał nawet w „Wyzwoleniu ludu” Wojewódzkiego i był do tej grupy bardzo zbliżony, a później był autorem odezwy „Wyzwolenia” przeciwko Wojewódzkiemu. Swego czasu pos. Rudziński za czasów centrolewu w Sejmie ustawodawczym, ponieważ był inspektorem szkolnym, pretendował do stanowiska ministra kultury i sztuki.

Ponieważ nie można było osiągnąć w „Wyzwoleniu” porozumienia co do kandydatur na wiceprezesów, przeto utworzono specjalną komisję, do której weszli reprezentanci wszystkich grup, a więc: Baginowski, Dąbski; Kościalkowski, Malinowski; Rudziński. Grupa ta miała na środowem posiedzeniu klubu przedstawić listę wiceprezesów i zarządu. Wybór jednakże pos. Rudzińskiego spowodował dalszy ferment

czapką Monomacha czy też pod jarmułką Trockiego zawsze jest jeden i ten sam. Rosja carska zajmując niektóre terytoria w pewnych wypadkach nawet nie potrafiła uzasadnić dla czego to czyni. Kiedy około r. 1850 admirał Newelski zatknął flagę przy ujściu rz. Amuru na wschodnim krańcu Syberji, byli tacy, którzy od czasu Mikołaja I żądali oddania Newelskiego pod sąd za samowolę. Mikołaj I na to się nie zgodził i oświadczył, że tam, gdzie wywieszono flagę rosyjską, już się jej nie spuszcza.

Sowiety niosąc Zachodowi swą bolszewicką kulturę nawet nie zdążyli jeszcze przetrząsnąć swego olbrzymiego imperjum. Jak podaje za moskiewskimi „Izwiestiami” paryskie „L'Echo de Paris” władze sowieckie w odległości 1000 wiorst od Omska i 400 wiorst od miasta powiatowego Targ wykryły na Syberji miasteczko, którego mieszkańcy dotychczas nie wiedzieli o przewrocie rewolucyjnym w Rosji. Dotychczas bowiem nie płacili nigdy żadnych podatków żadnemu rządowi.

w „Wyzwoleniu”. Komisja ta nie tylko nie mogła się porozumieć między sobą co do ustalenia listy kandydatur, ale także nie mogła porozumieć się ze swymi własnymi grupami. Ferment sam wzrasta nieustannie i dziś można mówić, że każdego pięciu z sześciu członków „Wyzwolenia” stanowi osobną grupę. Grają już tutaj rolę względy osobistych sympatyj.

Niewiadomo, jak się wypadki rozwijają. W każdym razie trzęsawisko, w które wpadło „Wyzwolenie” okazało się tak grzaskie, że z tego mogą się wyłonić rozmaite wysepki. I tak n. p. grupa pos. Putka chciałaby ewentualnie przemknąć się do Brylistów, tylko nie wie, czy wogóle sami Brylisty się utrzymają i czy oni sami się nie rozparcelują. A zresztą w grupie Brylistów gra ważną rolę ich antagonistą osobisty, Stapiński. Także Piłsudczycy chcieliby utworzyć własną jakąś formację. Poseł Poniatowski ze Stapińskim, Nocznickim marzą o wskrzeszeniu zmarłego „Zarania”. Pos. Rudziński chciałby pójść na lewo; grupa chłopów bardziej szczerych i dobroduszych zamysła przemknąć się do „Piasta”. Jednym słowem w „Wyzwoleniu” panuje ogromny bałagan, którym zarządzony jest także ich sojusznik parlamentarny: Związek chłopski (t. j. Bryl). Wszak niedawno oba kluby postanowiły utrzymać ścisły kontakt parlamentarny, a więc jeżeli tu kryzys, to się i tam kryzys przenosi.

Wiadomość ta zakrawa trochę na bajkę, jeśli jednak nawet jest bajką, to ta bajka jest najlepszą satyrą na pędzący na oślep rosyjski imperjalizm, który głosi dawne rosyjskie hasło „zbierać ziemię” bez zastanowienia się nad zyskami czy stratami jakie z tego mogą wynikać dla ludu rosyjskiego.

A temu imperjalizmowi bezwiednie pomagają socjaliści całego świata.

Fatm.

Hrabia bolszewikiem.

p) Podczas wojny europejskiej dawna carska Rosja zamawiała we Francji materiał wojenny na sumy wielu miliardów rubli. Wszystkie sumy dla opłat rachunków, oraz składy z przyjetym materiałem znajdowały się w rozporządzeniu rosyjskiego wojennego attache przy poselstwie rosyjskim w Paryżu hr. Ignatiewa.

W chwili przewrotu bolszewickiego Rosja była winna rządowi francuskiemu za

wywiezione, lub też znajdujące się jeszcze na składach u hr. Ignatiewa materiały woleń nie do półtora miliarda franków. W kasie zaś u hr. Ignatiewa znajdowało się wśystkiego razem tylko około 22 milionów franków. Rząd francuski nałożył areszt na tę sumę. Hr. Ignatjew zwrócił się do sądu z żądaniem zwrotu tej sumy i sąd francuski postanowił wydać hr. Ignatjewowi przynależne rosyjskiej kasie skarbowej 22 miliony franków.

Wychodząca w Parwzu „Ruskaja Gazeta” żąda obecnie od hr. Ignatiewa wyjaśnienia, co on zamierza teraz z tymi pieniędzmi uczynić. Czy przypadkiem niema zamiaru oddać ich bolszewikom razem ze srebrami, które wraz z gmachem poselstwa dostało się w ich ręce. Sprawa ta nabiera szczególniejszego znaczenia ze względu na pogłoski, że hr. Ignatjew otrzymał ma stanowisko agenta wojennego przy nowym pośle sowieckim we Francji, Krasinie.

W kilka dni później, nie doczekawszy się od hr. Ignatiewa odpowiedzi, ta sama gazeta miała sposobność zakomunikować, że hr. Ignatjew otrzymał rzeczywiście stanowisko przedstawiciela wojskowego sowieków we Francji i obecnie bierze już udział w urządzanych w gmachu byłego poselstwa rosyjskiego przez obecnych jego właścicieli przyjęciach i orgiach.

O wielkorządce Palestyny.

p) Sir Herbert Samuel, wysoki komisarz angielski w Palestynie, w czerwcu 1925 r. opuszcza swoje stanowisko. W tym terminie bowiem kończy się jego urzędowanie. I — rzecz znamienita — najbardziej z powodu wygaśnięcia jego urzędowania i zamianowania chrześcijanina na jego miejsce są uradowani sjonisi. Stwierdza to w „Neue Freie Presse” z dnia 27 listopada r. dr. Wolfgang Weisl, korespondent jerozolimski tego wiedeńskiego dziennika.

Co mają sjonisi do zarzucenia temu żydowi na stanowisku wysokiego komisarza angielskiego w Palestynie? Przedewszystkiem to, że jest żydem. Tak wynika aż zbyt wyraźnie z wywodów dr. Weisla.

Wprawdzie zaraz po nominacji sir Herberta Samuela sjonisi nie posiadali się z radości, że „po raz pierwszy od 1800 lat żyd został naczelnikiem rządu w Palestynie”. Byli dumni z tego, że podczas wielkich świąt żydowskich Jego Eksceleńcja pan naczelnik kraju w oficjalnym pochodzie rządowym, — policjanci z przodu i policjanci z tyłu — szedł na modlitwy do synagogi, a wachmistrze policjani niesli za nim książkę do nabożeństwa i płaszcz modlitewny.

Ale wnet potem zaczęli zarzucać mu stronniczość. Twierdzili i twierdzą, że był daleko bardziej stronniczym, aniżeli mógłby nim być chrześcijanin. Wołali, że zamianowanie żyda wysokim komisarzem Palestyny było największym błędem ze stanowiska dążeń sjonistycznych w Palestynie.

Gdzie dowody tej stronniczości sir Herberta Samuela? Sjonisi cytują je poniżej. Oto Samuel obją urzędowanie wnet po pogromie żydów na ulicach Jerozolimy w kwietniu 1920 r. Owcześnie gubernator wojskowy angielski Ronald Stows okazał podejrzana neutralność, która równała się popieraniu pogromu. Żołnierze anglo-indyjscy odcieśli kordonem stara dzielnicę miasta, gdzie arabowie napadli żydów, i nie pozwolili, aby żydowska samoobrona i urlopowani żołnierze legionu żydowskiego przyszli z pomocą napadniętym współwyznawcom.

Po pogromie władze angielskie aresztowały twórcę legionu żydowskiego, Zabotyńskiego za zorganizowanie samoobrony. Sady skazały jego i jego 14 podkomendnych na 20 lat ciężkiego więzienia.

W czerwcu przybył do Palestyny sir Samuel i ulaskawił zarówno napadniętych, jak i napastników. Nie usunął ani jednego urzędnika, podejrzewanego o antysemityzm. Przeciwnicy ruchu sjonistycznego, arabowie, otrzymali wysokie posady rządowe. Sekretarz polityczny komisarza Richmond, który wierzył w autentyczność „Protokółów Medrów Sjonu” zatrzymał to stanowisko u boku sir Herberta, kapitan Kermak, główny sprawca ciężkiego wyroku na Zabotyńskiego, otrzymał awans na łeneralnego prokuratora:

Owoce siedmioletniej gospodarki komunistycznej.

Zestawienie szeregu sprawozdań urzędowych i przemówień przywódców partyjnych daje dokładny opis obecnego stanu gospodarczego Rosji sowieckiej. Budżet rosyjski na r. 1925 zamknięty został sumą 2.100 mil. rub. wydatków i 1.980 mil. rub. dochodów.

Przewidywany deficyt w wysokości 120 mil. ma być pokryty przy pomocy operacji kredytowych i nowych emisji bilonu. Biorąc za podstawę stan gospodarczy kraju i dotychczasowe doświadczenie w dziedzinie skarbowości sowieckiej, bez ryzyka popełnienia błędów można powiedzieć, że przeszłoroczny budżet rosyjski, zarówno jak i wszystkie dotychczasowe nie będzie realny. Duże wątpliwości budzą różne rubryki preliminowanych wydatków, które nie łatwo będzie utrzymać w zakresionych ramach, nie mniej poważne refleksje powstają przy ocenie poszczególnych preliminarzy dochodów, które zwłaszcza w dziale kolejnictwa i podatków bezpośrednich nie osiągną prawdopodobnie przewidywanej skali. Dochód kolei w sumie 780 mil. rub., wykalkulowano na podstawie zestawień cyfrowych z najbardziej dochodowych miesięcy r. co zaś dotyczy skali podatków bezpośrednich, to i one wskutek nieurodzaju i głodu dalekie będą od kwot wystawionych na papierze.

Przy ocenie całej sumy budżetowej, która stanowi blisko dwie trzecie budżetu przedwojennego, należy wziąć pod uwagę znacznie mniejszą zdolność nabywczą obecnej waluty sowieckiej w porównaniu z rosyjską walutą przedwojenną. Stosunek dwu trzecich do jednostki, jak zresztą przekonamy się z dalszych cyfr, zupełnie nie odpowiada tej różnicy, jaka zachodzi pomiędzy stanem gospodarczym kraju z przed wojny a stanem obecnym.

Na utrzymanie sił zbrojnych, nie licząc t. zw. dobrowolnego opodatkowania, które sięga jeżeli chodzi o lotnictwo dziesiątków milionów rub. rocznie, sowieci na r. 1925 preliminują 378 mil. rub. czyli 22 mil. więcej niż w r. Dotyczy na przemysł z powodu rozpaczliwego stanu rolnictwa spadły z 82 mil. w r. do 59,6 mil. rub. w r. 1925. Natomiast na potrzeby rolnictwa przewidziana jest kwota 88 mil. rub. zamiast 59 mil. rub.

W rolnictwie stosunki nie uległy żadnym prawie przemianom. Obszar zasiewów w r. wzrósł wprawdzie o 30 proc. w stosunku do r. 1922 i wynosi 88 proc. obszaru przedwojennego, ale cyfry te z powodu zmniejszenia się wydajności gleby nie są wcale miarodajne dla określenia wysokości produkcji rolnej, która pozostaje na dawnym niskim poziomie (60 proc. zbiorów przed wojennych).

W dziedzinie hodowli bydła wyrównanie z okresem r. 1913 nastąpiło li tylko co do ilości owiec. Liczba koni nie sięga połowy normy przedwojennej. Ubytek bydła dla chłopów rosyjskiego, który nie stosuje nawozów sztucznych, oznacza nie tylko brak siły pociągowej, ale i prowadził również do wycieńczenia skąpo użyzowanej gleby.

Niezmiernie ciekawym zjawiskiem, w którym jak w soczewce odbija się obecny stan gospodarczy kraju, jest powrót olbrzymich mas robotniczych z miast, które nie mogą ich wyżywić, do wsi. Przed wojną odbywał się proces odwrotny. Od wpływ sił roboczych z centrów przemysłowych powodują szybko, o wiele szybsze niż przed wojną, rozdrabnia nie się drobnej własności ziemskiej i pauperyzowa-

Ronald Stows został gubernatorem Judei i szlachcicem.

Ta stronnicza taktyka żyda na stanowisku komisarza, rozrywająca — zeleniem sjonistów — arabów. Dnia 1-go maja 1921 r. w Jaffie i w okolicznych koloniach arabowie przy pomocy policjantów narodowości arabskiej rzucali granaty ręczne na żydów. Przeszło 50 żydów padło trupem.

Mimo to sir Herbert Samuel zbagatelizował ów pogrom bo doniósł do Londynu: „Nie było potrzeby stosowania interwencji wojska”. Prowadzenie śledztwa powierzył on wyżej wspomnianemu Kermakowi. Skazano tylko jednego araba. Natomiast złożono z urzędu komendanta legionu żydowskiego, pułkownika Margulina. Na dobitkę komisarz na pewien czas zakazał przybywu emigracji żydowskiej „celem uspokojenia opinii publicznej”.

Ziemie rządową rozdzielił nie tylko między żydów, ale także i między arabów i nie pozwalał by żydzi wykupywali od arabów tę ziemię im przydzieloną. Unieważniał też dzierżawy na 90 lat, z pomocą których żydzi chcieli obejść zakaz kupowania ziemi

nie się ludności rolnej.

Obecnie na rynku zbożowym w Rosji z powodu nieurodzaju panuje stagnacja. Naciśnienie śruby podatkowej, za pomocą której rząd chce zmusić włościan do wyzbycia się części posiadanych zapasów, nie osiąga celu. Włościanstwo, nie bacząc na wygórowane ceny rynkowe, woli wyprzedawać drób, mięso i nabiał, niż produkty zbożowe.

Polityka rządu sowieckiego, który chce unormować jako tako stosunki gospodarcze w kraju i poćnieść zdolność nabywczą włościanstwa, nie tak dawno wysilała się w kierunku obniżenia wygórowanych cen fabrykantów i podniesienia nieproporcjonalnie niskich cen produktów rolnych, obecnie wskutek raptownego i nadmiernie wysokiego skoku tych ostatnich dąży (bezsukutecznie dotąd) w kierunku odwrotnym. Jeżeli w najbliższym czasie rządowi nie uda się opanować cen zboża wówczas nastąpi nieodwołalnie podniesienie płac zarobkowych w przemyśle i zachowanie równowagi budżetowej.

Przed paru laty, mimo nader słabej produkcji przemysłowej (15 proc. przedwojennej) rynek rosyjski z powodu niesłychanego zużycia ludzkości nie mógł pochłonąć to co wytwarzał przemysł. Dziś dzieje się odwrotnie. Przemysł nie może zaspokoić potrzeb rynku. Tutaj dochodzimy do sedna rzeczy, do najbliższej przyczyny wszystkich niedomagań gospodarki rosyjskiej. Najważniejsza gałąź przemysłu t. zw. przemysł ciężki pracuje stale z deficytem. Dotacje państwowe w r. 1925 w kwocie 34 mil. rub. nie zaspokoją i części potrzeb przemysłu metalurgicznego, z tej przyczyny, iż zakłady metalurgiczne, przystosowane są do wykonania wielkich zamówień państwowych (szyny kolejowe, mosty żel., okręty itd.) które przed wojną stanowiły około 85 proc. produkcji tych zakładów. Obecnie obciążenia państwowe z powodu kryzysu ekonomicznego i braku kredytów ustały prawie zupełnie. Największe grupy metalurgiczne w Rosji — Donieckie i Uralskie, które w r. 1913 wyprodukowały 189 i 56 mil. pud. surowcu w r. b. dały 22 i 14 milionów pudów. Produkcja żelaza walcowanego wynosi obecnie 19 pr. produkcji przedwojennej, a produkcja żelaza martenowskiego 24 proc. Pojemność rynku metalowego przed wojną stanowiła w Rosji powyżej jednego mil. jarda rubli, obecnie przy najbardziej optymistycznych obliczeniach stanowi 300 milionów. Mimo wielkich dotacji państwowych największe w Rosji trusty jak „Jugostal” i „Donugol” są już dziś bankrutami. Banki państwowe na Ukrainie od dłuższego czasu nie przyjmują do dyskonta ich weksli.

Bez kredytów, i to wielkich kredytów, Rosja sowiecka nie jest w stanie podźwignąć swego przemysłu, który zawsze będzie ciężarem dla skarbu państwa.

Poza brakiem kredytów i upadkiem zdolności nabywczej rynku jedną z najbardziej zasadniczych przyczyn kryzysu przemysłowego jest minimalna wydajność pracy robotnika. W r. 1913 produkcja roczna jednego robotnika wynosiła 3,227 rub. natomiast w r. 1922 spadła do 733 rub. a w roku bieżącym podniosła się nieco do 988. rub.

Już ten pobieżny przegląd stanu gospodarczego Rosji sowieckiej dowodzi, że przyczyna wszystkich niedomagań tkwi w ustroju państwowym, który nie może podnieść produkcji ani wydajności pracy, ani też zdobycia zaufania zagranicy i tą drogą uzyskać kredyty na odbudowę.

Lud. Zieliński.

od arabów.

Gdy żydzi skarżyli się na arabów, sir Herbert nigdy nie przyznawał im od razu racji, lecz naznaczał komisje rządową celem badania słuszności skarg żydowskich.

Sir Herbert Samuel usunął podobno żydów z kierujących stanowisk w administracji angielskiej tak, iż na 33 wysokich urzędników w Palestynie jest tylko 1 żyd, a wśród sędziów 7 żydów, na 16 inspektorów szkolnych 1 żyd, a wśród 668 nauczycieli państwowych ani jednego żyda.

Lecz rozważniejsi żydzi przyznają, że właśnie dzięki ostrożnej taktyce sir Herberta arabowie zaczęli oswajać się z myślą napływu żydów do Palestyny tak, iż kolonizacja żydowska wzrasta z kwartału na kwartał i staje się masowa. Pokazuje się, że był mądrzejszym politykiem żydowskim, aniżeli narzekający na niego sjonisi.

Nie p.ć wody surowej!

NA MARGINESIE.

Łamistrąjk.

Prawdziwa rozpacz ten strajk powszechny.

Wieczorem w piątek stanąłem spokojnie na przystanku w oczekiwaniu tramwaju.

Po pół godzinie cierpliwego wyczekiwania, zaczęło mnie dwóch sztrabancli.

— Towarzysz, pewno nie tutejszy!

— Tutejszy — a co takiego?

— Napewno osoba łze, jak parszywy pies. Tutejszy to nie jest głupi i już dawnoby wiedział, że tramwaje poszły spać, a do przyszłego tygodnia „stoją” się osobie, opłaci. Strajk to strajk.

— A niech cię djabli. Poszedłem do cukierni na „pół czarnej”. Siedzą coś z pół godziny — ani kelnera — ani piccola, nic. Otóż strajk oni też strajkują. Wody w domu niema — herbaty nie dostatem, — strajk.

Potknąłem się na schodach, bo było ciemno i zbiłem kolano oraz binokle. Wiadomo strajk. Chciałem się napić wódki „na cłybicka” przy bufe ale — nie wolno — strajk.

Poszedłem — do biura, zamknięte — strajk.

Zdawało się że cały zastój świat. —

— Aliści kłam tym smutnym myśleniem położył sekretarator z Izby Skarbowej, który rano wtargnął do domu i zajął mi meble, za niezapłacony podatek majątkowy...

Nic nie pomogło, prosby, ani namowy, ni „izy w dzlecejącej żrenicy” ponaklejał mi różne ctykietki, na pamiątkowych meblach, które, otrzymałem w posagu niezwracając uwagi że sama solidarność pracowników wszystkich zawodów powinna mu wskazać na całą niewłaściwość tego postępowania...

Cały dzień latałem jak opętany, poszukując pieniędzy na weksel — ale każdy tylko wzruszał ramionami odpowiadając dwa słowa: Strajk powszechny!

Kiedy, zły i zgryziony wróciłem do domu — żona była w doskonałym humorze i przed pójściem na spoczynek powiedziała:

— Uważasz aniołku, ciemno, zimno, ponuro — położymy się wcześniej spać i uważasz, może by tak tego...! Prędzej czas nam zlecił

— Co, zwarzowałaś, rzekłem oburzony albo jest strajk powszechny — albo go niema! Zona bąknęła pod nosem „idjota”, „niedołęga” i coś tam jeszcze; ale przecież wolę to niż zostać zdrajca proletariatu. W każdym razie zwracam uwagę między związkowej komisji strajkowej, że powyższe kwestje trzeba stanowczo uregulować — bo jak ma być strajk powszechny to niech będzie powszechny, ale nie takie głupie wyjątki, przy których człowiek traci nietylko meble, — ale i... zdrowie.

S. p. Ludwik Stasiak.

(w) Dnia 3 bm. zmarł w Bochni (Małopolska) śp. Ludwik Stasiak, wybitny malarz, znakomity krytyk i historyk sztuki oraz literat.

Urodzony w roku 1858 w Bochni, jako syn tamtejszego górnika, ukończył szkołę średnią w Krakowie następnie odbywał studia historii sztuki na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego a plastycznej zaś w szkole Sztuk Pięknych pod kierunkiem Jana Matejki. W celu kontynuowania nauki malarstwa wyjeżdża potem zagranicę, odwiedza Wiedeń i Monachium a po powrocie do kraju osiedla w swym rodzinnym mieście, gdzie pracuje do ostatnich chwil, od czasu do czasu tylko czyniąc artystyczne i naukowe wycieczki zagranicę.

Jako malarz jest on typowym wyrazicielem swej epoki realistycznej, w której talent swój ukształtował, niechętny wszelkim nowym prądom. Bez względu na treść pracy, ujmował i rozwiązywał każdy temat rodzajowo, wzorem ówczesnego malarstwa rodzajowego. Jako uczeń Matejki śp. Ludwik Stasiak stworzył kilka kompozycji o treści historycznej: „Obrona Częstochowy”, „Obrona szaniec Warszawy”, „Pod Maciejowicami”, „Ostatnie chwile Kazimierza Sprawiedliwego” i wiele innych.

Najwięcej zaś stworzył prac o treści rodzajowej, do których tematy, czerpał z życia mieszczańskiego i ludowego, dając szereg charakterystycznych momentów obyczajowych, niejednokrotnie zabarwionych satyrycznymi czy humorystycznymi. A więc są to: „Twardowski na krzemionkach”, „W panice”, „Kum z becyrku”, „Powrót z jarmarku”, „Wigilia”, „Koleda”, „Dożynki i t. p. Stworzył również wiele obrazów treści reli-

Aresztowanie „niebieskiego ptaka” w Warszawie.

KSIĄŻE SZUWAŁÓW — DEFRAUDANTEM.

Od dłuższego czasu lwem niektórych arystokratycznych salonów warszawskich był rosyjski emigrant, Włodzimierz Szuwałow. Młody, 33-letni, wysocki Londyn, zawsze elegancko ubrany, o wytwornych ruchach, przyjmowany był wszędzie z otwartym resem.

Każdy bowiem, kto był w Petersburgu, pamiętał otwarte naocześnie gościnne salony książąt Szuwałowów.

Bywałcy owych salonów bardzo chętnie otwierali swe podwoje, by choć częściowo zrewanżować się przed jednym z ostatnich, jakoby potomków rodu Szuwałowów, którego wszyscy tytułowali księciem. Rosyjski emigrant-arystokrata, Włodzimierz Szuwałow, sam też dość chętnie wspominając o księżęcym rodzie Szuwałowów, podkreślał zawsze w rozmowie, iż minęły czasy sybarytyzmu i arystokratyzmu i że trzeba się gnać wszystkim do pracy. Książę opowiadał o udziałach swych w rozmaitych przedsiębiorstwach krajowych i zagranicznych, o projektach stworzenia nowych placówek, do których potrzeba mu dzielnych i nieskrepowanych ludzi.

W b. krótkim czasie książę Szuwałow otrzymał moc rozmaitych ofert, przy których podawcy składali księciu większe lub mniejsze kaucje i czekali na posady.

Tymczasem książę ogłosiwszy, iż wyjeżdża na kilka dni zagranicę w pilnych sprawach, znikł z horyzontu Warszawy i napróżno wyczekiwano jego powrotu i intratnych posad w jego przedsiębiorstwach.

Ostatnimi czasami alarmujące wieści poczęły nadchodzić z Brześcia, Łunińca i wogóle z kresów o po-

pełnionych tam defraudacjach, oszustwach przez rzekomego księcia Szuwałowa.

Po dłuższych i bardzo energicznych poszukiwaniach, po rozmaitych spelunkach nocnych i melinach, księcia odnaleziono wreszcie onegdajszej nocy w hotelu „Sport” przy ulicy Nowosienatorskiej, u swego dobrego, znajomego księcia G-wa.

Jak się okazuje „książę” Szuwałow ukrywał się przez czas dłuższy w Centralnej łaźni, gdzie stałe na noc przebywał w pokoju nr. 60 i dawał codziennie ogłoszenia w pismach, iż na wykończenie bardzo popłatnego przedsiębiorstwa szuka większej pożyczki na bardzo duży procent.

Szuwałow, jak ustalonym zostało, faktycznie pochodzi z Petersburga, gdzie się urodził i po pewnych studiach na uniwersytecie, wstąpił do szkoły junkierskiej.

Po wybuchu wojny europejskiej wstąpił jako podporucznik do armii carskiej i był na froncie. Po opanowaniu Petersburga przez bolszewików wstąpił do czerwonej armii, skąd przerzucił się na polski front i wstąpił na ochotnika do Bałachowicz, poczem internowany był w Strzałkowie.

Posiadając jednak dużo sprytu otrzymał wojskową posadę na kresach. Tu zdefraudował większą, powierzoną sobie sumę pieniędzy i zbiegł.

Mając dobre świadectwa, zaproponował swe usługi jako konfident policji politycznej, gdzie również próbował popełnić szantaż. Popełniał również nadużycia w urzędach w Brześciu, Łunińcu i in. miejscach, skąd przeniósł się na bruk warszawski i oszukiwał w dalszym ciągu, aż go wreszcie ujęto i odesłano do rozporządzenia władz sądowych w Brześciu.

Reorganizacja naczelnich władz wojskowych.

„Polska Zbrojna” donosi: Jak się dowiadujemy, sprawa ustawy o organizacji naczelnich władz wojskowych wchodzi w nową fazę.

Min. spraw wojskowych po powrocie z Francji, gdzie przeprowadzał i w tym kierunku studia porównawcze, zamierza zaproponować do projektu rządowego dość znaczne zmiany dostosowane do naszych warunków i polskiej organizacji państwowej.

Zmiana dotycząca specjalnego sekretariatu przy prezydium rady ministrów, jako stałego organu pracy rady obrony państwa, da żywotność i zapewni ciągłość pracy tej instytucji koordynując prace wszystkich ministerstw dla celów obrony państwa.

Szereg przepisów, dotyczących kompetencji generalnego inspektora armii i innych generałów na kierowniczych stanowiskach w wojsku, ujęto bardziej ściśle i wprowadzono zasadę określenia użycia tych na wypadek wojny.

Planowe sprecyzowanie kompetencji pokojowych jest sprawowane z punktu widzenia osób: generalnego inspektora armii — na naczelnego wodza w czasie wojny; szefa sztabu generalnego — na szefa sztabu armii w

polu; zastępcy szefa sztabu generalnego, który będzie pełnił funkcję sekretarza rady wojennej — na szefa sztabu ministerstwa; inspektorów armii — na dowódców armii.

Planowość ta wywarłaby, naturalnie, ogromny wpływ na dalszą organizację i pracę wojska.

Generalny inspektor armii ma ustalać zasady główne planów operacyjnych i wreszcie je, jako wytyczne dla opracowania szefowi sztabu generalnego.

Po opracowaniu elaboraty wracałoby do generalnego inspektora armii, poczem w ostatecznej formie na wniosek generalnego inspektora armii uzyskiwałoby aprobatę ministra spraw wojskowych.

Również szereg innych najważniejszych prac sztabu generalnego, wyszczególnionych w projekcie ustawy opinuje generalny inspektor armii.

Szef administracji armii ma otrzymać tytuł wiceministra, który sprecyzuje dokładniej jego dotychczasowy charakter.

Zmiany powyższe mają być rozpatrywane na komitecie politycznym oraz radzie ministrów i wniesione, jako uzupełnienie projektu rządowego ustawy.

gijnej, jak: „Św. Jerzy”, „M. B. Różańcowa”, „Św. Wojciech”, „Nalśw. 6 kwietnia” i w. in.

Oprócz tego ulubionym tematem prac jego był krajobraz — wieś polska i małe miasteczko ze swoimi niskimi domkami i ciasnymi zaułkami oraz kwiaty.

Pozatem pracami zostawił śp. zmarły mnóstwo rysunków ołówkiem reprodukowanych w pismach i publikacjach artystycznych.

Historie sztuki a w szczególności polską wzbogacał rozprawami naukowymi jak: „Prawda o Piotrze Vischerze”, „O narodowości Wita Stwosza”, „Rewindykacja własności naszej” itd., które w świecie naukowym wywołały żywą polemikę.

Temperament jego twórczy znalazł swoje dopełnienie w pracy literackiej, wyrażonej w wielu powieściach historycznych, obyczajowych, w humoreskach i felietonach, publikowanych nietylko w książkach ale i pismach codziennych.

Ten bogaty zakres twórczości pendzlem i piórem świadczy wymownie o bujności i żywotności umysłu śp. Zmarłego. Spółcześnie jego artystyczna i literacka jest również wyrazem wielostronnej indywidualności artysty tam bowiem, gdzie obraz plastyczny nie wystarcza mu dla wyrażenia pewnej koncepcji — chwytła za pióro, jako doskonały ob-

serwator życia i codziennych jego zjawisk.

Zakończywszy swój owocny żywot śp. Ludwik Stasiak pozostawia po sobie piękną kartę w polskiej sztuce, nauce i literaturze.

Powodzenie komedii polskiej w Berlinie.

W berlińskim teatrze „Tribune” wystawiono w tych dniach komedię Tadeusza Rittnera „Wilki w nocy”. Utwór, doskonale odegrany przez zespół aktorski, powitała krytyka dużym uznaniem. Między innymi np. sprawozdawca „Berliner Tageblattu” charakteryzuje utwór w następujących słowach: „Tadeusz Rittner jest dramaturgiem z urodzenia, wyczuwał kontrasty i umiał je kształtować. Widzi ci skostniałą sprawiedliwość, zaletą w paragrafach, a na rzeciwko prokuratora, strażnika praw, staje morderca, gwałcący te prawa. Ale odkrycie wnętrza duszy dowodzi, że białe jest czarne, a czarne jest białe. Zdrzyście z tego prokuratora pokost czelgódności, a okaże się łajdakiem; natomiast ten morderca jest nawskroś głupcem, idealistą, zbrodniarzem z miłości bliźniego. Egoizm i altruizm. Wilk w owczej skórze i owca w skórze wilka. Dwa światopoglądy, dalekie jak biegun północny i południowy, patrzą sobie w oczy... Zarys utworu jest dobrze wypełniony, a petycka idea mieni się kwitującą i miłą barwą.”

WIADOMOŚCI Z CAŁEGO ŚWIATA.

Utrwalanie głosu na płytach gramofonowych.

§) Dzienniki angielskie podały, że przed kilku dniami w Gladston-House przy James-Street w Londynie wielki pisarz londyński, lord Tennyson recytował wobec grona zaproszonych gości trzy z najsłynniejszych swoich wierszy i także powtarzał słowa, jakie wypowiedział... bezpośrednio przed swą śmiercią roku 1892.

Wiadomość była prawdziwa i co jeszcze dziwniejsze nie pozostawała w żadnym związku ze spirytyzmem, okultyzmem lub jakkolwiek inną t. zw. wiedzą tajemną. Zebrał i słyszał własnym głosem zmarłego Tennysona wypowiedziane jego ody, między innymi ode na śmierć Wellingtona oraz przedśmiertne żądanie zniszczenia niedokończonych manuskryptów. Pozornie tak niezwykłe cudowne zjawisko wyjaśnił przewodniczący seansu, inżynier Hough w prelekcji o... historycznych płytach gramofonowych londyńskiej „Edison Phenograph Company” oraz archiwum brytyjskiego muzeum. Głos Tennysona z poza świata był mianowicie prosto głosem gramofonu.

Od przeszło trzydziestu już lat mówi inżynier Hough — towarzystwo Edisona eksponuje głosy wybitnych jednostek na płytach gramofonowych. W ten sposób... innymi Tennyson na krótki czas przed śmiercią... na prośbę jednego z przyjaciół zgodził się przedeklamować swe ody na gramofonie. Gdy niebawem potem zaadł na beznadziejną chorobę do pokoju jego niepostrzeżenie wstawiono aparat, aby uwiecznić dla potomności ostatnie jego słowa. Inżynier zakomunikował, że towarzystwo posiada kolekcję głosów wszystkich wybitnych anglików współczesnych. Uwieńczony został także, swojego czasu, głos królowej Wiktorji, przyczem jedna z płyt podarowana została abisyńskiemu królowi Menelikowi, wielkiemu wielbicielowi królowej, której zresztą nigdy w życiu nie oglądał.

Wpływ pokarmów jarskich na organizm ludzki.

Wybitny uczyony niemiecki, dr. von Ammon, pisze w „Archiv für Verdauungs-krankheiten” co następuje o skutkach stosowania kuchni jarskiej:

1. Zupełną równowagę wymiany siły i materji można osiągnąć przy spożywaniu tak produktów roślinnych, jakoteż mleka, jajek i produktów mlecznych zawsze, a przy stosowaniu kuchni ściśle jarskiej tylko wówczas, czas, gdy możliwa jest przy tem wielka ruchliwość fizyczna. 2. Pożywienie jarskie przeciwdziała objawom artretyzmu. 3. Przeważnie spożywanie hydratów węglowych zmniejsza immunizację organizmu przeciwko czynnikom ropienia. 4. Jarska kuchnia zmniejsza osadzanie się tłuszczu w organizmie. 5. Jarski sposób życia zmusza do przyjmowania wielkich ilości pożywienia, a przez to rozszerza żołądek. 6. Obfitość odchodów i tworzenie się gazów przy jarskim sposobie życia doprowadzają do rozszerzenia się i przedłużenia kisielnicy grubej. 7. Obfitość kwasu oksalowego w wielu potrawach jarskich wywołuje niebezpieczeństwo tworzenia się kamieni oksalowych.

Dr. von Ammon zaznacza dalej, na mocy doświadczenia, że wielu ludzi nie może stanowczo poprzestać na strawie jarskiej. Mianowicie tacy ludzie, których zawód zmusza do przebywania w miastach i przywiązują do mieszkania, tacy, którzy czy to jako przemysłowcy, czy też jako uczeni, literaci i t. d. zmuszeni są do wyczerpującej i usilnej pracy umysłowej.

Zalecanie wszystkim stosowania kuchni jarskiej, przy obecnym naszym stanie kulturalnym, jest niemożliwe.

Licytacja niemieckiej Kamerunu

§ Pisma angielskie donoszą o przebiegu licytacji ziemskiej własności niemieckiej w zajętej obecnie przez Anglików części Kamerunu. Licytacja odbywa się w Londynie. Podobną próbę podjęto już w r. 1922 wówczas jednak John Bucher musiał cały towar

Chydney morderstwo o 8 osób.

DLA UKRYCIA MALWERSACJI MORDUJE WŁASNA RODZINA.

Cały Berlin pozostaje pod wrażeniem masowego mordu, jaki dokonano na ośmiu osobach rodziny i służby dyr. Angersteina w Siegen pod Berlinem. Okoliczności, w jakich dokonano zbrodni i tło mordu mają charakter wprost sensacyjny.

Mordu dokonano w dniu 1 bm. między godz. 6-7 wieczorem. Wówczas to nieznanymi sprawcy mieli skorzystać z nieobecności dyr. Angersteina i dokonać napadu rabunkowego na jego wille. Ofiara padła cała rodzina, złożona z żony dyrektora, siostry i matki. Małoletnia córka dyrektora gdzieś zaginęła. Ponadto zamordowano dwóch pomocników biurowych, ogrodnika i jednego z robotników. Po dokonaniu mordu, wille podpalono. Sam dyrektor Angersteina miał uciec z życiem, otrzymał jednak takie ciężkie rany klute, że musiał poddać się poważnej operacji.

Puszczono oczywiście w ruch cały aparat policyjny, ale pomimo usilnych poszukiwań, nie znaleziono najmniejszego śladu sprawców. Sprawa wyglądała więc niesłychanie sensacyjnie. Jak zwykle w takich wypadkach, wykrycie sprowadziło tylko przypadek.

Już w czasie badań wyszło na jaw, że ani przed napadem ani po napadzie nie widziano nikogo w willi Angersteina, dalej że

zwłoki zamordowanych były już sztywne, gdy ranny Angersteina wezwał pomocy. Najważniejszych jednak dowodów dostarczyły ślady krwi na nożu myśliwskim, którym zamordowano ofiary. W czasie badania chemicznego okazało się, że ślady odcisków palców na okrwawionym nożu są identyczne z odciskami palców Angersteina. To sensacyjne odkrycie nadało całkiem nowy kierunek śledztwu. Wołec tego faktu nie mógł już Angersteina ukrywać swej winy i — jak donoszą urzędowo — przyznał się do popełnienia zarzuconej mu zbrodni.

Jako motyw swojego postępków podaje malwersacje. Jakiej się dopuścił w swej firmie. Dla odwrócenia uwagi od swej osoby upozorował rabunek na swoje mieszkanie, gdzie znajdowało się biuro i kasa, a dla nadania temu faktowi wyraźniejszych cech prawdopodobieństwa pomordował tak swą rodzinę, jak i spieszących jej z pomocą obcych ludzi, poczem podpalił dom, a w płomieniach znalazła śmierć także wierna służąca. Dla lepszego upozorowania napadu poranił się sam ciężko.

Takie więc sensacyjne wyjaśnienie znalazło owo tajemnicze morderstwo, które trzy mało w napięciu Berlin. Pisma podają, że Angersteina cierpi na paraliż postępowy.

niesprzedany zabrać do domu, gdyż wykluczono od kupna „eks-wrogów” państw sprzymierzonych. Tym razem poprzedni rząd Mac Donalda ograniczenie to usunął, dopuszczając wszystkich bez wyjątku narodowości, a nowy minister kolonii Abery zarządzenie to zatwierdził. Mimo to chętnych nabywców znajduje się na „ali mało (około 12), choć sala przepełniona jest ciekawymi. Sprzedano 23 osady, głównie plantacje kauczukowców, palmy, kakao i trzciny cukrowej o powierzchni od 200—3.500 akrów. W wielu z tych osad, prócz domów mieszkalnych i budynków gospodarczych znajdują się magazyny, sklepy, faktorie i linje kolejowe. Klimat ma być zupełnie znośny. Uderzają niskie ceny tych posiadłości. I tak dom o trzech pokojach w nieściele Bamibia kosztował 50 funtów, posiadłość o powierzchni 7.413 akrów 11.000 funtów dwu i pół morgowa ferma w Matlütu przyniosła 45 funtów piękna posiadłość obszaru 3.953 akrów „romantycznie położona”, sprzedana została za 420 funtów. Ogółem uzyskano ze sprzedaży posiadłości kameruńskich 21.670 funtów które to pieniądze zostaną użyte na zaspokojenie pretensji obywateli angielskich do Niemiec. Najwięcej kupił niejaki Tress Hart z Hampste-

czem, to jest carska Wszehrosła, to sprytniejszy Mikołaj bierze sobie obecnie to, co przynajmniej jest czemś, chociaż czemś zgola niewielkiem, to jest... Wrangla. W każdym razie, jak widać, spadkobiercy nazwiska Romanowych, nie tracą na emigracji humoru.

Zgon wielkiego historyka węgierskiego.

§) Zmarł w tych dniach w Budapeszcie jeden z najwybitniejszych historyków węgierskich, ks. biskup Wilhelm Frankony w 81 roku życia. Zajmował się on przeważnie XV wiekiem, a szczególnie czasami króla Macieja i Jagiellonów. Na podstawie swoich prac, odnoszących się także i do historii Polski został on członkiem Akademji Umiejętności w Krakowie, której był jedynym węgierskim członkiem. Był on jednym z najpracowitszych historyków węgierskich, którego prace tworzą całą bibliotekę. Z pomiędzy jego licznych prac wymienić należy „Zyciorys króla Macieja Hunvadego”, trzytomowa praca „Dzieje stosunków Węgier ze Stolicą Apostolską”, „Wiek Hunwadych i Jagiellonów”, „Posevina, dypłomata jezuitski” i t. d. Był on wielkim mecenasem nauki węgierskiej i wielkie swoje dochody obracał na cele kościelne i naukowe. Wilę swoją w Rzymie ofiarował narodowi węgierskiemu dla Instytutu historycznego węgierskiego, razem z wielką znajdującą się tam biblioteką.

ILE JEST ESKIMOSÓW NA ŚWIECIE.

§) Knut Rasmussen przygotowuje wielkie dzieło o Eskimosach. Według jego obliczeń wszystkich Eskimosów będzie nie więcej jak 40.000. Stanowią oni jedną wielką rasę podbiegunową. Rasmussen zapowiada że odnalazł już tajemnicę ich pochodzenia. Sam Rasmussen, jak wiadomo jest również pół Eskimosem, gdyż jego matka była autentyczną Eskimoską.

NAJSTARSZE DRZEWO NA ŚWIECIE.

§) Jest niem platan Hippokratosa, który wznosi się w mieście Kos, stolicy wyspy tejże nazwy, koło wbrzeży Azji Mniejszej. W cieniu tego drzewa, sławni lekarze starożytni udzielali lekcji uczniom swym, 400 lat przed Chrystusem. A ponieważ wtedy już drzewo miało być stare, można więc przypuszczalnie wiek jego określić na 2.500 lat.

Pień drzewa tego ma około 10 m. obwo- du; co wiosną pokrywają się jeszcze galezie gestwą listowia, lecz trzeba już było pod największe z nich zbudować murywane podpory.

Operetkowa walka o koronę carską.

(§) Jak białogrodzkie „Nowoje Wremia” komunikuje, rozgłosny były książę Mikołaj Mikołajewicz, ogromnie podrażniony „samowolą” swego krewniaka Cwryła, który sam siebie mianował niedawno ani mniej, ani więcej, jak... cesarzem Wszehrosji, postanowił odplacić się mniej więcej pięknem za nadobne. I oto — donosi dosłownie: „Nowoje Wremia” — „jego cesarska wysokość wielki książę Mikołaj Mikołajewicz, dla pełnego zjednoczenia w jego osobie wszystkich sił wojskowych, raczył wziąć na siebie kierownictwo zarówno armji, jak też wszystkich wojskowych organizacji, w sprawie czego jego wysokość, dnia 16 października 1924, zwrócił się z odpowiednim rozkładem do generała Wrangla”. I „Nowoje Wremia”, entuzjastycznie się dodaje jeszcze: „Siła i jedność kierownictwa są bardziej niż kiedykolwiek potrzebne siła nawiedzanej bezładnymi namiętnościami i błędzeniem umysłów, które nie zawsze wybierają drogi decyzji pożytecznych dla sprawy rosyjskiej”.

Mikołaj Mikołajewicz i jego organy spodziewały się oczywiście, że „imperator Cwrył”, szanując „pożytek sprawy rosyjskiej” i dla tego, aby nie było już „beładnych namiętności” i „błędzenie umysłów”, pogodzi się z faktem dokonaniem „głównodowodzstwa”, które „raczył wziąć na siebie” jego kuzynki i konkurent zarazem. I cieszy się prztem, że o ile ambitny Cwrył zabrał sobie to, co jest, chwilowo przynajmniej, ni-

PRZEMYSŁ I HANDEL.

Zarządzenie kredytowe Banku Polskiego.

(—) W sprawie zarządzeń kredytowych Banku Polskiego dowiadujemy się, że w związku z obniżeniem stopy dyskontowej do 10 procent, Bank Polski zawiadomił wszystkie banki, iż koniecznym warunkiem korzystania nadal z kredytu w Banku Polskim jest znaczne obniżenie ich własnej stopy dyskontowej. Nadal żaden z banków korzystających z kredytów w Banku Polskim nie może liczyć u siebie na dyskonto więcej niż 20 procent w stosunku rocznym, tj. dwa razy tyle, ile liczy dzisiaj Bank Polski. Żadne inne dodatki w postaci prowizji i portamentów nie są dopuszczalne.

Bankom, które nie zechcą stosować się do powyższego warunku, Bank Polski zamknie natychmiast wszystkie rachunki, nie wyłączając żyrowego. To samo stosuje się do wszystkich zakładów kredytowych, zarówno akcyjnych, jak i spółdzielczych i prywatnych.

Z tego więc widzimy, że Bank Polski na własną rękę, niezależnie od rządu, dąży do obniżenia stopy procentowej na rynku. Jako skutek tego zarządzenia będzie konsolidacja w dziedzinie bankowości.

W związku z powyższym zarządzeniem Bank Polski zawiadomił wszystkie swoje oddziały, że do wniosków kredytowych winny być załączone bilanse zlotowe, przeliczone, w myśl zasad, ogłoszonych przez Ministerstwo Skarbu. Dotyczy to przede wszystkim banków i większych przedsiębiorstw akcyjnych, których ocena na podstawie nieprzeliczonego bilansu staje się niemożliwa. W ten sposób na jaw widać stan majątkowy wszystkich banków, szczególnie drobnych, które przez to szybciej będą zmuszone łączyć się z innymi lub zwracać swe agendy.

Pozatem w związku z ostatnimi posunięciami Banku Polskiego w dziedzinie obniżki stopy procentowej zauważyć należy, że ułatwienia kredytowe w Banku Polskim wyjdą na korzyść polskim eksporterom, którym umożliwi się udzielanie zagranicy kredytów na dłuższe terminy, co jest niezmiernie ważne ze względu na konkurencję obcą. Uzyskanie dewizy zagraniczne eksporter używać może jako zabezpieczenie swego rachunku w Banku Polskim, przez co może upłynnić swoją gotówkę przed terminem płatności zobowiązań zagranicznych, które w dodatku dyskontować może w Banku Polskim po stopie 8 proc. z chwilą, gdy stają się one płatne za trzy miesiące.

POLSKA JAKO MOCARSTWO.

(—) O zainteresowaniu się Polską zagranicą, świadczą między innymi coraz częstsze uwzględnianie i porównywanie danych statystycznych, dotyczących znaczenia gospodarczego naszego państwa. Ostatnio w Ameryce wydano szczegółowo opracowaną tablicę, obrzucającą jakie miejsce pod względem przestrzeni, ludności, gęstości zaludnienia, użytkowania roli i produkcji, zajmują poszczególne większe państwa Europy, a wśród nich Polska.

Po sprawdzeniu tych danych na podstawie naszych urzędowych źródeł statystycznych i uwzględnieniu danych ostatnich okazuje się, iż pod względem przestrzeni Polska zajmuje, nie biorąc w rachubę Rosji, w Europie piąte miejsce po Francji, Hiszpanji, Niemczech i Szwecji. Pod względem ludności Polska również stoi na piątym miejscu po Niemczech, Anglii, Francji oraz po Włoszech.

Pod względem użytkowania roli Polska wśród państw Europy zajmuje czwarte miejsce po Francji, Niemczech i Hiszpanji, a przed Włochami, Rumunją, Jugosławią, Czecho-Słowacją, Anglią i innymi mniejszymi państwami. Porównując produkcję rolną widzimy, iż pod względem produkcji żyta, Polska zajmuje pierwsze miejsce, pod względem zaś produkcji pszenicy — dziewiąte miejsce, przyczem łączna produkcja pszenicy i żyta w Polsce, zbliża się do łącznej produkcji Niemiec i jest wyższa, niż łączna produkcja pszenicy i żyta Francji, Włoch, Hiszpanji, Rumunii, Czecho-Słowacji i innych państw.

Najpomyślniej reprezentuje się Polska wśród państw Europy pod względem siły waluty, stoi bowiem na pierwszym miejscu przed Szwecją, Szwajcarią, Anglią, Hiszpanją i Norwegią, które mają walutę wyjątkowo słabą, ulegającą jednak pewnym wahanom w stosunku do parytetu oraz Francją. Wła-

ściami, Czechami, Finlandją, Jugosławią, Rumunją, Austrią, Węgrami i Niemcami, których waluty ulegają znacznej deprecjacji.

ZWIĘKSZONE OSZCZĘDNOŚCI.

(—) Poczynając od 1 listopada w kasach P. K. O. w Warszawie i na prowincji znacznie zwiększyła się ilość złożonych oszczędności przeważnie drobnych, co pozostaje podobno w związku z odkładaniem pieniędzy na nadchodzące święta.

WEKSLE I CZEKI.

(—) W nr. 100 Dz. Ust. z dn. 21 bm. ukazały się rozporządzenia P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 bm. „o prawie wekslowym“ i „o prawie czekowym“. Obydwa te rozporządzenia wchodzi w życie od dnia 1 stycznia r. 1925.

Rozporządzenie o prawie wekslowym między innymi wprowadza ujednoznaczenie przepisów wekslowych we wszystkich dzielnicach Rzplitej, co niewątpliwie ułatwi niezmiernie stosunki handlowe wewnątrz państwa.

Prawo o czekach reguluje operacje czekowe i wprowadza wysokie sankcje karne za nadużycie przy wystawianiu czeków. Da ono wreszcie możność zaklasyfikowania się i rozpowszechnienia obrotów czekowemu, który winien ułatwić obroty i obniżyć obciążenie gotówkowy i który od dawien dawna odgrywa wybitną rolę w życiu gospodarczym wszystkich państw kulturalnych obu półkuli.

ZAKAZ WPŁAT PODATKU PRZEMYSŁOWEGO PRZEZ P. K. O.

(—) Ze względu na potrzebę doliczania do podatku przemysłowego (od obrotu) należności na rzecz Związków samorządowych oraz przeliczania odsetek za zwłokę, które w odpowiednim stosunku przypadają na rzecz Skarbu Państwa jak i na rzecz Związków samorządowych, co wymaga pewnej manipulacji, ministerstwo skarbu z dnia 1 grudnia br. poleciło Oddziałom P. K. O. nie przyjmować wpłat na ten podatek. Wyjątek stanowią jedynie urzędujący pocztowi i oddziały P. K. O. w miejscowościach, które nie są siedzibami kas skarbowych. We wszystkich innych miejscowościach podatek przemysłowy od (obrotu) wpłacać musi być wyłącznie do kas skarbowych.

WPŁYW Z PODATKU MAJĄTKOWEGO.

(—) Ogólny wpływ z podatku majątkowego w ciągu 10 mies. br. wyniósł w całym Państwie:

Kongresówka 80,051,904 zł. 7,13 zł. — Wielkopolska 29,369,707 zł. 10,18 zł. — Małopolska 24,114,170 zł. 3,22 zł. — Kresy Wsch. 9,480,848 zł. 2,03 zł. — Górny Śląsk 2042 0 237 zł. 20,70 zł. — Razem 143 016 629 zł. 5,54 zł.

WARSZAWSKA GIEŁDA OFICJALNA

z dnia 6 grudnia 1924 roku.

GOTÓWKA.

Dolary sprzedaż 5,20 kupno 5,15

DEWIZY.

Belgia 25,62
Londyn 24,33 -24,32
Paryż 28,125 -28,10
Szwajcaria 100,575
Włochy 22,59
Holandia 210,45
Nowy Jork 5,185
Praga 15,6775
Wiedeń 7,33
Bonw Złote 0,99
Pożyczka Dolarowa 3,40-3,43
Milionówka 0,76-0,75
8 proc. Pożyczka 6,20
Pożyczka Kolejowa 8,80-8,90
Tendencja słaba.

AKCJE.

Bank dla H. i P. 1,00 Bank Zachodni 1,70-1,60-1,70 Bank Przem. Lwów 0,35 Bank Zjedn. 0,65 Kijewski 0,19-0,20 Elektryczność 1,72 Spiess 1,25 Kabel 0,70 Chodorów 5,10 Czestocice 1,90 Cukier 3,18-3,15 Siła 0,49-0,50 0,49 Czersk 0,55 Gosławice 1,90 Drzewo 0,45 Węgiel 2,70-2,80 Cegielski 0,53 Modrzejów 4,25-4,00-4,15 Ostrowiec 6,35-6,40 Nobel 1,65 Lilpop 0,63 Norblin 0,67 Parowozy 0,33-0,32 Starachowice 2,02-1,97-2,00 Zawiercie 18,85 Zyrardów 21,00 Il-ga emisja 11,30-11,60 Rudzki 1,15-1,14-1,15 Ursus 1,25-1,15-1,17 Haberbusch 4,80-4,70-4,75 Klucze 0,31-0,32 Spiarytus 2,55. Słaba tendencja.

Nieco o Egipcie i Sudanie.

(§) Egipt, który zwrócił w ostatnich czasach uwagę całego świata, liczył w 1921 r. 13,387,000 ludności, a 700,000 klm. Jest to kraj rolniczy, którego produkcja rolna pozostaje w ścisłej zależności od nawodnienia. Dzięki wylewom Nilu i żyzności jego doliny są w Egipcie trzy zasiewy i zbiory roczne. Anglicy obejmując kontrolę nad Egiptem, starali się usilnie o zaprowadzenie tu kultury bawełny, by mieć ją bliżej, przedtem bowiem sprowadzali ją przedewszystkiem z Indji. Dziś Egipt zajmuje trzecie miejsce w świecie pod względem produkcji bawełny (717 tys. bel po 500 funtów w roku 1921). Co prawda skutkiem tego Egipt musi sprowadzać teraz zboże i rzęź z Indji. Przemysł egipski jest nieznaczny (cukrownie, fabryki papierów). Eksport w r. 1921 (bawełna, zboże, papierosy, skóry, cukier) 36,35,062 funtów szt. import (tkaniny, zboże, drzewo, węgiel, tytoń, wyroby chemiczne) 55,507,984. Stosunki handlowe utrzymuje Egipt głównie z W. Brytanią, St. Zjednoczonymi, Francją, Włochami koleje egipskie łączące się z sudanскими, od r. 1918 z palestyńskimi, mają 4839 klm. długości. Wielką rolę odgrywa w życiu Egiptu kanał Sueski.

Ludność Egiptu używająca przeważnie języka arabskiego, składa się z potomków dawnych Egipcjan (mahometańskich Fellaków i chrześcijańskich Koptów), stanowiących ludność osiadłą, przeważnie rolniczą i z koczowniczych Beduinów. Są pozatem w Egipcie Turcy, Syryjczycy, Ormianie, Grecy (około 60,000) Włosi (około 40,000), Anglicy do 20,000. Francuzi (15,000) 91,43 proc. ludności wyznaje mahometanizm. W roku 1917 mahometan było 11,658,148, Koptów 47,481, 14,416 innych chrześcijan, 59,581 żydów. Pod względem politycznym do dnia 8 grudnia 1914 r. Egipt był państwem wasalnym Turcji pod kontrolą Anglii, od tego czasu do dnia 28 lutego r. 1922 był pod protektorem W. Brytanii. Od tej ostatniej daty ażkolwiek pod okupacją angielską, Egipt jest sułtanatem udzielonym i niepodległym Rezydenta w Egipcie wysoki komisarz rządu brytyjskiego, którego zadaniem jest czuwać nad bezpieczeństwem komunikacji pomiędzy krajem tym a W. Brytanią, bronić go przed wszelkimi napadami z zewnątrz, opiekować się mniejszościami narodowymi i interesami obcokrajowców w Egipcie i Sudanie.

Sprawa Sudanu, który stanowi kondominium brytyjsko-egipskie, nie jest jeszcze ostatecznie prawnie rozstrzygnięta. Obszar Sudanu wynosi 2,625,146 klm. ludność 3,400,000. Najważniejszym produktem tego kraju jest kauczuk i bawełna.

KRONIKA NAUKOWA.

PODRÓŻ DO BIEGUNA PÓŁNOCNEGO NA SAMOLOTACH.

n) Minęły już czasy, uciążliwych, śmiercią grozących podróży podbiegunowych. Latawce i balony usuwały na zawsze ciągnione przez psy i renifery sanki. Onegdajsze telegramy przyniosły wiadomość o zamiarze nowej wyprawy na biegun północny Zeppelinem. — Kierownictwo ma objąć sławny i zasłużony Nansen.

W norweskim Towarzystwie graficznym odbył się odczyt Brunsy, b. komendanta niemieckiego sterowca. Bruns zaprojektował w ogólnym zarysie wymiary Zeppelina, który mógłby odbyć taką podróż.

Objętość jego wynosiłaby 150,000 m, sześć poruszany byłby 4 silnikami, rozwijając szybkość 120 klm. godz.

Zeppelin miałby promień działania aż 12,000 klm. załoga 50 ludzi, paliwo dla każdego motoru na 100 godzin.

Ekspedycja biegunowa wyleciałaby z Murmańska z początkiem maja 1927 r. Zeppelin przeleciałby kraj Franciszka Józefa, biegun północny, Cap Ferrer i Amagur, w wysokości 200 m. Dwie wielkie kartograficzne kamery zdejmowałyby powierzchnię terenu na wąskich filmach.

Wyprawę ma utfundować wspólny wysiłek wszystkich uczonych europejskich.

Lot podbiegunowy Amundseny, ma się odbyć w lecie przyszłego roku. Pieniądze już są. — Płatowce, które mają odbyć podróż, przybędą do Chrystianii, w lutym 1925. Do wyprawy przyłączył się amerykański finansista jako operator filmowy.

Konkordat między Bawarią a Stolicą Apostolską.

p) Sejmowi bawarskiemu został przedłożony konkordat ze Stolicą Apostolską. Oto szereg najważniejszych postanowień:

Autonomia kościoła. Bawaria uznaje prawo kościoła do rządzenia się swoimi ustawami i zarządzeniami, ich wykonywania nie będzie w niczem utrudniała. Duchowni doznają opieki państwa w wykonywaniu swoich obowiązków.

Zakony. Zakony i kongregacja mogą być zakładane stosownie do przepisów prawa kanonicznego. Państwo nie ogranicza ich prawa zamieszkiwania, liczby członków, własności i sposobu życia według reguł, zatwierdzonych przez kościół.

W ramach przepisów ogólnych prawa państwowego mogą zakładać i prowadzić szkoły prywatne.

Wydziały teologiczne. Państwo nominuje i dopuszcza profesorów i docentów na teologiczne wydziały uniwersytetów, również profesorów religii w wyższych zakładach tylko z pomiędzy kandydatów, przeciwko którym biskup diecezji nie założy sprzeciwu. W Monachium i Wuerzburgu mają fakultety filozoficzne mieć przynajmniej po jednym profesorskim i historycznym, pod względem wiary bez zarzutu.

Nauka religii. Nauka religii jest we wszystkich wyższych i średnich zakładach wychowawczych zwyczajnym przedmiotem nauki.

W katolickiej szkole powszechnej powierza się nauczanie i wychowanie dzieci tylko takim siłom nauczycielskim, które chcą i potrafią to robić bez zarzutu w duchu katolickim i przed objęciem posady wykażą, że otrzymały przygotowanie, odpowiadające charakterowi tych szkół i to zarówno w odniesieniu do nauczania religii jak i przedmiotów, mających znaczenie dla wiary i moralności.

Na żądanie rodziców muszą we wszystkich gminach powstać katolickie szkoły powszechne, o ile liczba dzieci odpowiada normalnemu biegowi nauki.

Religia jest w szkołach powszechnych zwyczajnym przedmiotem nauki.

W porozumieniu z władzą duchowną ustanawia się możliwość spełniania obowiązków religijnych dla uczniów szkół powszechnych, średnich i wyższych zakładów.

Kościółowi zapewnia się nadzór i kierownictwo nauki religii w szkołach powszechnych, średnich i wyższych zakładach.

Biskup diecezji ma prawo występować przeciw wpływowi szkodliwych prądów religijno-obyczajowych w szkole, zwłaszcza jednak przeciw obrażaniu podczas nauki przekonań i uczuć religijnych uczniów, oraz zwracać na nie uwagę władz szkolnych.

W zakładach wychowawczych, karnych i szpitalach organizuje państwo swoim kosztem opiekę duchowną.

Sprawy majątkowe. Państwo wypełnia zobowiązania prawnomajątkowe, wynikające z prawa układu lub specjalnego tytułu prawnego. Kościół ma prawo do ściągania podatku kościelnego na podstawie list podatkowych.

Nominacja biskupów i kanoników. Stolica święta ma zupełną wolność w nominowaniu biskupów.

Biskup diecezji mianuje kanoników swoich kapituł.

Wątpliwości w interpretacji przepisów konkordatu zostaną załatwione na drodze przyjaznej przez Stolicę świętą łącznie z rządem bawarskim. Dotychczasowy na początku XVIII stulecia zawarty konkordat przetrwał z chwilą wzajemnej ratyfikacji obowiązująco.

Powyższe postanowienia konkordatu są niewątpliwie korzystne dla kościoła i świadczą o tym, że rząd bawarski stanął bez wahania na zasadach katolickich.

Jak donoszą, nie mała rola odegrał w zawarciu układu Episkopat bawarski, który zdecydowanie i silnie oddziaływał na ukształtowanie projektu konkordatu; zresztą używając swoich poważnych wpływów w Rzymie i w kraju, przyspieszył ku zoboróbnemu dobru przeprowadzeniu umów.

Warto nadmienić, że w Bawarii zachowano nienaruszone drugie święto Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy i Złotych Świątek.

Nowe głupstwo czy stara bezmyślność.

O przysłowiowej roztropności biurokracji, w której jej członkowie liczą się nie ze słusnością sprawy i z pożytkiem ogółu, ale z humorem i przekonaniem zwierzchnika, niema potrzeby mówić. Tak jest zresztą w każdej dziedzinie państwowej i społecznej, gdzie ludzi się nie dobiera starannie, badając nie tylko ich fachowe przygotowanie, ale i ich ideowość, ich poglądy moralne, poglądy społeczne i narodowe!

I nasza biurokracja nie odstępowała od norm ogólnych. Oto naprz., kwiatek z niwy Ministerstwa Oświecenia Publicznego.

W roku szkolnym 1924-5 Ministerstwo Oświaty za podpisem zasłużonego kadłub Naczelnika Wydziału Higjeny p. dra Kopczyńskiego, a na wniosek chyba referenta od spraw wychowania fizycznego p. dra Zawadzkiego, zniósło trzy państwowe jednoczne kursy wychowania fizycznego, w Poznaniu, Krakowie i Lwowie, z zachowaniem tylko w Warszawie; stało się to zapewne, jak w wielu innych razach, dla źle zrozumianej oszczędności. Skutki to mieć będzie fatalne.

Trzeba sobie uprzytomnić, że w kraju tak jak nasz, geograficznie otwartym, bez naturalnych barier obronnych, a za to z dwoma zaciętymi wrogami, ze wschodu i zachodu, tylko dzielna fizycznie, pominawszy w tej chwili wartość moralną, ludność, może się oprzeć zwycięsko wszelkiemu niebezpieczeństwu; nie jest tylko pięknym frazesem zdanie, że nie morza i rzeki posiadają cudowną moc obronna, ale krew która jest gęstsza od wody, i kto krwią wyznacza granice, może być pewny swej wolności. Naturalnie wtedy gdy przewidujące, mądre i energiczne społeczeństwo, wytwarza siły niezbędne do obrony i zwycięstwa, między innymi i ludzi, przygotowanych fizycznie, aby za każdym najazdem można powtórzyć cud Maratonu gdzie kilku kochających kraj swój gimnastyków i sportowców pogromiło armię kilkudziesięciokrotnie liczniejszego wroga.

Sprawą tedy naszego bytu niepodległego jest sprawa przygotowania fizycznego ludności polskiej; niezwykle nacisk na tę sprawę kładą kompetentne czynniki wojskowe, kładzie Sokół i niektóre towarzystwa sportowe. Nie jesteśmy tu odosobnieni. Wszystkie kraje i wojskowość wszystkich państw przykładają niezmiernie wiele wagi do tej sprawy, nie szczędząc wielkich funduszy i wzywając wszystkie kompetentne czynniki społeczne do wysiłku.

I oto jakby o tem nie wiedząc Ministerstwo Oświaty zamyka z liczby czterech istniejących kursów jednorocznych wychowania fizycznego trzy i zostawia tylko jeden. I czyni się to nie nagle, ale po szeregu konferencji, które wystąpiły przeciw pomysłowi zniesienia tych kursów, żądając jedynie ich przekształcenia na dwukursowe, aby pogłębić ich wartość, czyni to wbrew opinii

takich znawców sprawy, jak prof. Eug. Pla-secki z Poznania, jak prof. Ciechanowski z Krakowa, prof. Wacek ze Lwowa; czyni się to w czasie, gdy potrzeba całemu szkolnictwu naszemu do 2000 specjalistów wychowania fizycznego, a mamy wykwalifikowanych nauczycieli 19 proc., resztę luk zapelniając przypadkowymi amatorami, którzy zajęli również i wszystkie miejsca w Ministerstwie, a nie pojmując doniosłości sprawy, z lekkiem sercem decydują zamknięcie trzech kursów wychowania fizycznego, zamiast postawienia wniosku otwarcia szeregu nowych, choćby w Wejherowie, Bydgoszczy czy Toruniu, w Wilnie, Katowicach, Łucku czy Rownem.

Tembardziej to jest dziwne, że zachowany kurs w Warszawie był wedle opinii znawców, najslabszy ze wychowanków jego nie uprawiali systematycznej gimnastyki nie robili próbnych lekcji, a kurs był fatalnie nieprzygotowany i musi pracować w okropnych warunkach, którym nie pota-rano się zaradzić i które zjadają trzy czwarte energii wychowawców. A już rzeczą bardzo dziwną, jest to, że dyrektorem tego ledy-dynie ocalonego kursu, jest właśnie referent spraw wychowania fizycznego w Ministerstwie, to jest ten chyba człowiek właśnie, który stawiał wniosek o zamknięcie kursów innych...

Chodzić musi każdemu, dbałem o byt państwa, obywatelowi, aby jaknajwięcej przysporzyć krzepkich obywateli narodowi i państwu. Dlatego, nie rozumiemy zgoda, po-co to wszystko było zrobione, a że sprawa jest ważna i nie można obok niej przechodzić obojętnie, musi na te nieobmyśloną akcję ministerjalną odpowiedzieć całe społeczeństwo sfer sportowe, mocniej niż dotąd, i nade-wszystko taka organizacja, jak Sokół, obdarzony zaufaniem społeczeństwa i posiadający więcej, niż inni danych do zabrania głosu w tej sprawie.

Rok szkolny dopiero rozpoczęty, Głupstwo oszczędnościowe tylko czy wogóle biurokracyjne, musi i może być cofnięte. Ale od powiednie instytucje sportowe i Zarządy dzielnic Sokolskich muszą poruszyć wszędzie opinie i żądać cofnięcia bezmyślnego i szkodliwego rozporządzenia. Zbyt ciężkie są nasze warunki, aby móc się bawić w takie nie-dojrzałe próby. Niech się społeczeństwo wypowiedzi, czy nie żąda aby jego podatki nie były wydane na kształcenie nauczycieli, nadających krzepkość fizyczną Polscel

W tej sprawie powinny zainteresowane organy społeczne udać się do Ministerstwa Spraw Wojskowych, które swym wpływem potrafi przeważać na korzyść tej, tak doniosłej dla obrony kraju sprawy. To Ministerstwo bowiem okaże niewątpliwie należyte zrozumienie dla obrony kraju, tak fatalnie poderwanej przez Ministerstwo Oświaty.

I. Kozielski.

Sowiety interesują się Wyzwoleniem.

p) Prasa sowiecka z żywym zadowoleniem powitała wiadomość o ostatnim rozłamie w „Wyzwoleniu“, spowodowanym wystąpieniem posła Wojewódzkiego i innych i pogłoski o utworzeniu „niezależnej partii chłopskiej“. Dzienniki sowieckie zamieszczają z tego powodu szczegółowe komunikaty agencji urzędowej z Warszawy.

Prócz tego urzędowe „Izwestia“ (Nr. 251) przytaczają wywiad okolicznościowy z „przedstawicielem polskiej sekcji w kominternie, tow. Małeckim“, który wita z radością rozłam „Wyzwolenia“ i uważa go za „nader sympatyczny, jako objaw dającego się zauważyć w Polsce procesu rewolucjonizowania szerokiej mas, popychających grupy ugodowe na lewo“. W tym samym numerze gazety Feliks Kohn zamieszcza dłuższy artykuł o „przebudzeniu się polskiego włościaństwa“, w którym również wypowiedział radość z powodu rozłamu w „Wyzwoleniu“ i utworzenia się nowej partii. Szczególnie cieszy go iż nowa partia „stoi na platformie władzy robotniczo-włościańskiej i podziału ziemi włościanom prywatnych bez wyjątku co świad-

czy o tem, że promień uświadomienia dosięgnął nareszcie polskich mas włościańskich i że wstąpiły one na drogę, wskazaną im przez partię komunistyczną“. W końcu artykułu Kohn przyznaje że prasa polska słusznie wskazuje mu, iż jego przepowiednie, co do triumfu w r. 1920 — zawiodły. Lecz Kohn pociesza się, że „cud pod Warszawą“ nie powtórzy się, wobec coraz większego uświadomienia mas włościańskich i widzi dowód słuszności swych słów w ostatnich wypadkach w „Wyzwoleniu“. Kohn zapewnia, że on właśnie będzie tym, kto się śmieje ostatni.

Nadto dzienniki sow. zamieszczają tekst telegramu powitalnego wysłanego przez międzynarodówkę włościańską na rece Niezależnej Partii Chłpskiej w sejmie polskim. Depesza zredagowana jest w sposób właściwy proklamacji bolszewickim przeznaczonej na eksport i nawołuje Niezależną Partię Chłpską do skierowania wszystkich wysiłków na pracę poza sejmem celem zrewoltowania mas włościańskich w Polsce i obalenia obecnego ustroju.

Et ty na szybkim koniu, gdzie pędzisz, kozacze?
Czys zoczył zajaca, co na stepie skacze?
Czy rozigrasz myśli, chcesz użyć swobody?
Czy z wiatrem ukraińskim puścisz się w zawody?
Nie, ja pędzę, nie bacząc na trud drogi wielki,
By „URSUSA“ wyborne skosztować karmelki.

„URSUS“ sp. akc. Warszawa
Łódź, A. Drutowska
Pietrkowska 65 tel. 19—82.

Sowiety nie tracą nadziei.

Z powodu siódmej rocznicy rządów bolszewickich, organ oficjalny Sowieta, „Izwestja“ podaje rozmaite okolicznościowe wynurzenia przewodców bolszewizmu. Tak więc: najgorętszym życzeniem prezesa Sowieta jest, by „robotnicy angielscy odnieśli nowe zwycięstwo i wszczynali częste strajki, wykazując w ten sposób własną siłę i dając powód do konfliktów ekonomicznych“. Cziczerin natomiast wyznaje z całą szczerością, iż jego pragnieniem jest, żeby Rosja otrzymała grubą pożyczkę zewnętrzną, dodając przytem, że Francja będzie mogła wystąpić z pretensjami z powodu starych długów rosyjskich, dopiero po przyznaniu Sowieta znacznej pożyczki.

Wołowniczy Trocki oświadcza, że rewolucja w Anglii może się dokonać tylko przez stworzenie silnej partii komunistycznej: „uda się nam wprowadzić rządy komunistyczne w świecie — powiada — tylko wówczas, gdy będziemy mieli tajną siłę militarną, niezbędną dla wykonania ataku na instytucie burżuazyjne. Powinniśmy dopomóc w tworzeniu stronnictw bolszewickich w Anglii, Niemczech, Francji i Ameryce. Chociaż wykonaliśmy reiteradę strategiczną w Europie, jednakże zyskujemy teren na Wschodzie, gdzie rasa żółta podnosi głowę. Wszystkie miasta i miasteczka Chin oraz Indii odczuwają pomoc Rosji“.

Gdy chodzi o Chiny, nie są to przechwałki, wiemy bowiem, jak się zaznacza „pomoc“ Sowieta w sprawach chińskich. Rząd obecny w Pekinie pozostaje w ścisłych stosunkach z poselstwem sowieckim, p. Karachan zaś kieruje niemal polityką chińską i oświadcza szczerze, że „wszelkie traktaty zawarte pomiędzy Chinami i mocarstwami obcymi, powinny być nietylko poddane rewizji, lecz zupełnie zniweczone“.

Pomimo „reiterady strategicznej“ w Europie, nie zaniechują Sowiety i jej praw. Tak np. „Daily Mail“ stwierdza, że ostatnie zamachy i spiski hiszpańskie były finansowane przez Moskwę. Przywódcy syndykatów w Barcelonie otrzymywali subsydia z Moskwy w celu wywołania buntu w wojsku, wśród którego agenci bolszewicy prowadzą oddawna żywą propagandę.

Ludendorff stroił się w cudze piórko.

Część dzienników berlińskich ogłasza teraz informacje, że właściwym autorem zwycięskiej dla Niemiec bitwy pod Tannenbergiem jest nie generał Ludendorff, lecz generał Hoffmann, który w sierpniu 1914 roku był jeszcze podpułkownikiem sztabu generalnego i pierwszym oficerem sztabowym przy boku komendanta 8-ej armji, generała pułkownika von Prittwitza.

Według już dawno opracowanego planu sztabu generalnego niemieckiego siedem armji niemieckich odrazu rzuciło się na Francję. Na wschodzie Niemiec została tylko 8-ma armja.

Siły tej armji okazały się niewystarczające wobec energicznej ofensywy wojsk rosyjskich. Rosjanie wielkimi masami szli na Dąsy Wschodnie. Pierwsza bitwa wypadła na niekorzyść wojsk niemieckich. Generał pułkownik von Prittwitz postanowił zatem cofnąć się, ażeby uniknąć osaczenia przez wojska Samsonowa i przez nadchodzącą armję generała Rennenkampfa.

Sprzeciwił się temu podpułkownik Hoffmann twierdząc, że w razie odwrotu na Królewiec armja niemiecka zostanie otoczona przez Rosjan, podobnie jak w 1870 r. armja francuska pod Sedanem. W razie zaś odwrotu na Wisłę Rosjanie wcześniej dojdą do tej rzeki, aniżeli Niemcy. Według niego zatem jedynym rozumem zarządzeniem taktycznym powinno być zaatakowanie armji Samsonowa.

W czasie, kiedy podpułkownik Hoffmann opracowywał odnośne zarządzenia, generał pułkownik von Prittwitz i jego szef sztabu generał Waltherse zostali odwołani. Na ich miejsca przyszedł

Katastrofa kolejowa pod Czechowicami.

12 wagonów rozbitych, 10 osób rannych.

KRAKÓW, 6. Wczoraj wieczorem nastąpiła katastrofa kolejowa między Działkami a prywatkiem Vacuum Oil Comp., Czechowice. Pociąg osobowy 2132 wpadł na pociąg towarowy 2132. Skutkiem katastrofy zostało uszkodzonych i zgniecionych 6

wagonów osobowych i 6 towarowych. 10 osób z podróży personelu służbowego i pasażerów jest rannych lub ciężko rannych. Zabitych niema. Dyrekcja kolejowa wdrożyła śledztwo.

Porozumienie francusko-angielskie.

Osiągnięte zostało na konferencji Chamberlain'a z Herriotem.

PARYŻ 6-12 (PAT) Agencja Havasa, omawiając w dalszym ciągu wyniki narad Chamberlaina z Herriotem stwierdza, że obaj ministrowie zbadali sprawę ewakuacji przy czołku mostowego Kolonii. Ewakuacja ta byłaby możliwa tylko w tym wypadku, gdyby sprawozdanie komisji kontrolnej, która zajmuje się obecnie ustaleniem stanu zbrojeń Rzeszy, było zadawalające.

Chamberlain potwierdził wobec Herriota, że gabinet angielski nie zajmował się dotychczas sprawą bezpieczeństwa Francji gdyż musiał rozwiązać szereg pilnych problemów.

Angielski minister spraw zagranicznych podziękował wreszcie Herriotowi za stanowisko, jakie zajęła Francja w sprawie konfliktu angielsko-egipskiego, zapewniając premiera francuskiego, że Anglia zachowa się tak samo wobec rozwoju ewentualnych wypadków w Marokku.

ISTOTA POROZUMIENIA.

PARYŻ 6-12 (PAT) Najważniejsze zagadnienia co do których osiągnięte zostało porozumienie między Herriotem a Chamberlainem są następujące:

1) Chamberlain wyraźnie oświadczył, że gabinet konserwatywny gotów jest dać Francji wszelkie gwarancje, które Francja uzna za potrzebne dla swego bezpieczeństwa.

2) Anglia proponuje Lidze Narodów, aby przewodnictwo w komisji kontroli nad rozbrojeniem Niemców, które będzie przekazane Lidze Narodów powierzone zostało Francuzowi.

3) Strefa Kolońska będzie opróżniona dopiero, gdy Niemcy wypełnią w całości swoje zobowiązania w sprawie rozbrojenia.

4) Anglia i Francja wysłały ambasadorów do Konstantynopola.

5) Obydwa państwa dostaną wspólną linję wytyczną do polityki wobec Sowieta.

O BEZPIECZEŃSTWO FRANCJI.

PARYŻ, 6. (PAT) Według „Matina“ prawdopodobnie podczas pobytu w Rzymie Chamberlain poruszył w rozmowie z Briandem wniosek wielkobrajski dotyczący zawarcia paktu, mającego łączyć Francję z Wielką Brytanią w walce przeciwko niebezpieczeństwu, jakimi zagraża Bolszewja, bezosrednio lub przez Niemcy, względnie też niebezpieczeństwo wylaniające się w związku z odległymi ruchami iruzymańskimi.

ZADOWOLENIE PRASY.

LONDYN, 6. (PAT) Wszyscy korespondenci angielskich dzienników wyrażają wielkie zadowolenie z wrażenia, jakie wywarła pierwsza konferencja między Chamberlainem a Herriotem. Oficjalny komunikat stwierdza, że obaj mężowie stanu uzgodnili swe zapatrywania co do szeregu ważnych zagadnień, które będą przedmiotem narad na posiedzeniu Rady Ligi Narodów. Co się tyczy innych spraw, to komunikat zaznacza, że rozpatrywanie tychże będzie się odbywało pod hasłem zapewnienia ścisłego porozumienia pomiędzy obu rządami. Przed wyjazdem do Rzymu Chamberlain oświadczył francuskim i angielskim dziennikom, że można się spodziewać, iż dziennikarze obu narodów będą dzielnymi obrońcami sojuszu, łączącego Francję i Anglię.

Jutro wybory w Niemczech.

Polacy stanęli do wyborów razem z Serbami, Duńczykami i Fryzyczykami.

KATOWICE, 6. (AW) W związku z mającymi się odbyć w dniu jutrzejszym wyborami do parlamentu pruskiego, dzisiejsze pisma wyrażają zapatrywanie, że skrajne żywioły komunistyczne, i monarchistyczne, poniosą klęskę.

Zywioły polskie utworzyły jeden wspólny blok, w połączeniu z Serbami, Duńczykami i Fryzyczykami.

Dzienniki publikują pismo posła Baczewskiego, w którym tenże demaskuje działalność partji centrowej niemieckiej.

generał pułkownik von Hindenburg i szef sztabu Ludendorff. Gdy w dniu 23 sierpnia o godz. 2 po południu, Hindenburg i Ludendorff przyjechali do Malborka, większa część zarządzeń podpułkownika Hoffmanna, mających na celu ofensywę na Samsonowa, była już wykonana.

Hindenburgowi i Ludendorffowi nie pozostało nic innego, jak tylko zaakceptowanie tego planu, którego ostateczne wykonanie przyniosło świetne zwycięstwo orężowi niemieckiemu pod Tannenbergiem. Tak więc wygranie tej bitwy, która ugruntowała sławę Hindenburga i Ludendorffa, było właściwie dziełem Hoffmanna.

Ludendorff niesłusznie stroił się w cudze piórko, jako świetny strateg i taktyk.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

Ambasador Francji składa listy uwierzytelniające.

(wp) Dnia 6-go grudnia o godzinie 12ej

BERLIN, 6. (AW) W ostatnich dniach przed wyborami agitacja uliczna ożywiła się znacznie. W piątek odbyło się, niemal równocześnie, 129 wieców i zgromadzeń przedwyborczych, w sobotę liczbą ich do szła do dwustu.

Udział uczestników w tych zebraniach jest liczny. Na ulicach pojawiły się dziesiątki samochodów, których zadaniem jest zaznaczenie różnicy, jaka istnieje pomiędzy zwalczającymi się stronnictwami. Blok prawicowy ozdabia swe automobile dawnymi barwami cesarskimi, podczas gdy blok republikański używa flag nowych, czarno-czerwono-złoty.

p. Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na Zamku Królewskim J. E. de Panafieu, Ambasadora Francji, który złożył swe listy uwierzytelniające.

Po przemówieniach pan Prezydent Rzeczypospolitej udzielił Panu Ambasadorowi prywatnego posuchania w swoim gabinecie, w czasie którego P. Ambasador wręczył Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej imieniem Prezydenta Republiki Francuskiej Wielką wstęgę Orderu Legji Honorowej.

Dziś w niedzielę p. Prezydent Rzeczypospolitej wydał śniadanie na cześć Ambasadora Francji p. de Panafieu. Na śniadaniu będą obecni: Prezes Ministrów oraz Ministrowie: Spraw Zagranicznych i Wojskowych

Wymiana depesz.

(wp) Między p. Doumergue'm prezydentem republiki francuskiej, a p. prezydentem Rzplitej Wojciechowskim z okazji otrzymania przez p. Prezydenta Doumergue odznaki Wielkiego Krzyża Orderu Białego Orła, nastąpiła następująca wymiana depesz:

Do J. E. Pana Stanisława Wojciechowskiego, Prezydenta Republiki Polskiej — Ambasador polski wręczył mi w imieniu W. E. odznaki Wielkiego Krzyża Orderu Orła Białego. Pospieszam niezwłocznie podziękować W. E. za ten szczególny dowód przyjaźni, który mnie głęboko wzruszył.

(→) Doumergue.

Do J. E. p. Doumergue, Prezydenta Republiki Francuskiej. — Otrzymał dzisiaj z rąk p. ambasadora francuskiego odznaki Wielkiej Wstęgi Legji Honorowej, pośpieszam wyrazić J. E. moje gorące podziękowanie i wzruszenie, jakiego doznałem przy tym cennym dowodzie przyjaźni.

(←) Wojciechowski.

Stabilizacja urzędników.

(wp) Wczoraj p. premier Grabski przyjął delegację zarządu głównego stow. urzędników państwowych, która złożyła mu obszerny memoriał. Delegacja uzasadniła p. premierowi konieczność dokonania w terminie do 1 kwietnia 1925 r. stabilizacji tych wszystkich stałych urzędników państwowych, którzy są objęci etatami poszczególnych ministerstw, i którzy posiadają odpowiednie kwalifikacje służbowe, wykazane w czasie sprawowania urzędu, względnie przez złożenie dodatkowego egzaminu urzędniczego.

Uposażenie funkcjonariuszów państwowych.

(wp) Rada Ministrów przyjęła na ostatnim posiedzeniu projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przelaniu prawa ostatecznego rozstrzygnięcia, niektórych praw zastrzeżonych władzom centralnym na władze II instancji przy wykonywaniu ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska oraz ustawy o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym i prokuratorów. O ile dotychczas prawo uwzględnienia w drodze wyjątku dzieci w wieku ponad 24 lat przy wymiarze dodatku ekonomicznego przysługiwało wyłącznie właściwej władzy naczelnej, o tyle omawiany projekt przynajmniej to prawo właściwej władzy II instancji, jeżeli petent nie podlega bezpośrednio władzy naczelnej.

TELEGRAMY.

PRZED STRAJKIEM URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH W AUSTRII.

WIENIEN, 6. (AW) Kanclerz Ramek oświadczył delegatom organizacji urzędniczych, iż z powodu braku odpowiednich funduszy nie może on uwzględnić żądań urzędniczych co do polepszenia ich warunków materialnych.

W związku z tem w przyszłym tygodniu odbędą się masowe zebrania urzędników państwowych, zaś nastroje, jakie panują wśród mas urzędniczych, kładą się liczyć z możliwością strajku.

ROZBROJENIE FLOTY WRANGLA.

PARYŻ, 6. (AW) Flota Wrangla, stacjonująca w porcie Biserty, znajdująca się tam od 1920 r., została na rozkaz rządu francuskiego w dniu 5 b.m. rozbrojona.

KOMUNISCI AGITUJĄ USILNIE W ZAGŁĘBIU.

KATOWICE, 6. (AW) Komuniści rozwinęli w Zagłębiu Dąbrowieckim usilną agitację, w związku ze strajkiem w przemyśle włókienniczym w Łodzi i innych ośrodkach tego przemysłu.

Komuniści rozrzucają dziś w Zagłębiu Dąbrowieckim wielką ilość odezw, zwalczających ostro rząd za stanowisko wobec strajku i wzywających robotników do podjęcia bezrobocia.

OPRZYTOMNIENIE.

LWÓW 6-12 (AW) „Gazeta Lwowska”, omawiając prądy, nartujące społeczeństwo ukraińskie, zaznacza, iż szeregi zwolenników

Herriot u ambasadora Chłapowskiego.

PARYŻ 6-12 (PAT) Prezes rady ministrów Herriot rewizytował wczoraj ambasadora Chłapowskiego, który złożył Herriotowi wizytę na dwa dni przed wręczeniem listów uwierzytelniających prezydentowi republiki. W czasie tej wizyty ambasador Chłapowski wręczył Herriotowi w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej odznaki Wielkiej Wstęgi Legji Honorowej. Doreczenie odznak odbyło się w obecności całego personelu ambasady. W przemówieniu swym ambasador Chłapowski przypomniał usługi, jakie oddał sprawie polskiej Herriot, zarówno na stanowisku Mera-Lionu, gdzie zwracający się do Polacy, znajdowali zawsze życzliwe przyjęcie, jakie na stanowisku senatora deputowanego publicysty i prelegenta broniącego stale sprawy Polski. Ambasador przytoczył ustęp odczytu Herriota, wygłoszonego w lutym 1919

roku, w którym prelegent powitał zmarłych wstanie Polski — przyjaciółki Francji, życząc jej wytrwałości i mestwa.

Polska, mówił ambasador Chłapowski, jest i będzie wytrwała w dziele organizacji wewnętrznej kraju, i czuwaniu nad bezpieczeństwem traktatów, jak również w dążeniu do stabilizacji pokoju dla, którego sojusznik francusko-polski jest najlepszą gwarancją.

Herriot dziękując podkreślił raz jeszcze przyjaźń swą dla Polski i oddanie się sprawie polskiej. Rząd francuski powiedział premier, uważa za jeden z najważniejszych swych obowiązków ścisłą współpracę z Polską, czynnikiem pokoju i równowagi europejskiej.

Po tej uroczystości między obu mężami stanu odbyła się dłuższa poufna rozmowa.

W obawie przed zamachami egipskimi w Anglii.

LONDYN, 6. (AW) Wobec wiadomości o wykryciu spisku egipskiego, którego celem było zamordowanie szeregu wybitnych osobistości angielskich, wzmocnione zostały straż policyjne w okolicach budynków rządowych, głównie około parlamentu. Każdy członek parlamentu otrzymał specjalnego urzędnika policyjnego, który musi mu stale dotrzymywać towarzystwa. Do posiadłości Baldwina wyznaczono specjalny oddział policyjny.

„Daily News” pisze, że zamach egipski planowany był na wtorek, jako dzień otwarcia nowego pa-

lamentu.

Studenci egipscy, których jest w Londynie około tysiąca, są stale pod ścisłym nadzorem policyjnym. Ponieważ istnieją przypuszczenia, iż zamachowcy mogą przybyć również z zagranicy, wszystkie porty angielskie pozostają pod czujnym okiem policji.

LONDYN 6-12 (PAT) Władze bezpieczeństwa zajęły się energicznie zabezpieczeniem bezpieczeństwa ministrem i osobom oficjalnym. Zarządzenia policyjne są tylko wzmocnieniem ogólnych środków.

ników radykalnej polityki rzedną coraz bardziej, natomiast, wzrasta na siłach nowa grupa, o charakterze polityki realnej. Myśla przewodnią tej partii jest walka o uzyskanie legalnych możliwości.

Na temat powołania do życia tej nowej partii toczą się od dłuższego już czasu poufne, nieobowiązujące dyskusje.

KOLEJARZE LWOWSCY PRZECIW PRAGMATYCE.

LWÓW 6-12 (AW) Pracownicy związku dyrekcji kolejowej lwowskiej, na ogólnym wiecu, odbytym w dniu 5 b. m. postanowili stanowczo odrzucić wniosek o wprowadzeniu w życie pragmatyki służbowej.

KRASIN U PREZYDENTA DOUMERGUE'A.

PARYŻ 6-12 (AW) Ambasador sowiecki, Krasin, złożył w dniu dzisiejszym prezydentowi republiki, Doumergue'owi, odpisy listów uwierzytelniających, zaznaczając, że autentyczne listy, w oryginale, przedstawi prezydentowi w przyszłym tygodniu.

VOŃTUM UFNOŚCI SENATU WŁOSKIEGO.

RZYM 6-12 (PAT) Senat uchwalił wotum zaufania dla rządu. Za rządem głosowało 209 senatorów, przeciwko rządowi 51, zaś 34 wstrzymało się od głosowania.

ZWALCZANIE AGITACJI KOMUNISTYCZNEJ WE FRANCJI.

PARYŻ 6-12 (AW) Wobec niezwykle wzrosłej w ostatnich czasach agitacji komunistycznej we Francji, rząd republiki przedsięwziął szereg energicznych środków zaradczych, mających na celu zupełne wytepienie

jakiegokolwiek bądź propagandy na podłożu komunistycznym.

Ponieważ stwierdzono, że agitacja komunistyczna znajduje się przeważnie w rękach cudzoziemców, rząd wydał szereg zarządzeń, zniewalających wszystkich cudzoziemców, którym udowodniono należenie do organizacji komunistycznych, — do opuszczenia terytorjum Rzeczypospolitej Francuskiej.

PRZEMYŚLNICTWO POLSKIEGO TYTONIU DO GDANSKA.

GDANSK 6-12 (AW) Z powodu znacznej różnicy cen tytoniu a szczególnie papierosów w Polsce i Gdańsku, przemycanie papierosów polskich do Gdańska rozwinęło się w ostatnich czasach w sposób niebywały.

Policja gdańska aresztuje codziennie po kilkudziesięciu przemytników, wiozących z sobą znaczne ilości papierosów.

W poszczególnych wypadkach konfiskuje policja po kilka tysięcy sztuk papierosów.

RADA NADZORCZA BANKU ROLNEGO.

WARSZAWA 6-12 (PAT) Dnia 5 b. m. odbyło się posiedzenie nowomianowanej rady nadzorczej Państwowego Banku Rolnego. Zebranie otworzył minister reform rolnych, podkreślając wielkie zadania banku oraz życząc owocnej pracy nowej radzie. Następnie prezes rady p. Wilkowski scharakteryzował dotychczasową działalność banku, poczem naczelny dyrektor p. Staniszewski złożył sprawozdanie z dotychczasowych prac banku.

RADIO aparaty nadeszły RADIO

Salon Samochodowy

MICHAŁ BOGUSŁAWSKI

Łódź, Piotrkowska 150

zawiadamia, że stacja odbiorcza została uruchomiona i przywrócić się zamówienia na aparaty odbiorcze syst. Ande-Hartys, opony i kieszki „Michelin Cable” oraz akcesoria samochodowe.

RADIO aparaty nadeszły RADIO

ZYGZAKI.

Dobry interes.

Jedną z łódzkich gazet
Od samego piątku
Na ludzkim nieszczęściu
Chciała się dorobić
Wielkiego majątku.
Ponieważ Łódź cała
Wtedy strajkowała.
A ludzie prosili
Ciagle czekali na wiadomości,
Rzekła redakcja owej gazety:
„Ludzie ciekawi są dziś jak kobiety,
Wykorzystajmy więc wypadek rzadki
Trzy razy na dzień
Drukując dodatki
I wiadomości
Różnej treści
Dajmy w nich tyle
Ile się pomieści.
A Łódź ciekawa
Będzie to czytała,
Co już i przedtem wiedziała,
I rzeczwiście!
Lud „nowinki“ czyta,
A sprytna redakcja
Robiła kapitał...”

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Niedziela dnia 7 grudnia Ambrozego,
Poniedziałek 8 grudnia Nepok Pocz N.M.P.
Miejaka Galeria Sztuki, Park Sienkiewicza
otwarta codziennie od 10—23. Koncerty radio-
foniczne codziennie od 12—15 i od 16—23.

Czytelnia Tow. Przyjaciół Francji,
Piotrkowska 195 (lewa ol.) otwarta od 6—8 w
— Widowiska.

Teatr Miejski dziś po pol. „Acidalia“ wie-
czor „Skizypte jesienne“, jutro po pol. Chime-
ry“, wieczore „Galganek“.

Teatr Popularny „Tajemniczy dzem“

„Luna“ „Dziwczę z karuzeli“

„Casino“ „Quo Vadis“

„Odeon“ „Quo Vadis“

Grand-Kino „Vindicta“

Kino Spółdzielni Prac. Państwowych

„Dzieje Pani Ordynatowej“

Kino „Resursa“ „Król naftowy“

Miejski Kinematograf Oświatowy.

„Eskimos Nanuk“ i w. „Tajemnice polszynela“

Cyrk Cinielli Program Nr. 3.

Biuro T-wa „Rozwój“ mieści się przy ul.

Podlesnej Nr. 4. Czynne od 9 rano do 8 wiecz.

Wiadomości bieżące

— Otwarcie pierwszego miejskiego zakładu
kąpielowego.

Jutro o godz. 11—ej przed południem odbędzie
się uroczyste otwarcie i poświęcenie pierwszego miej-
skiego zakładu kąpielowego u zbiegu ulic Wodnej
i Nawrotu.

— Otwarcie wystawy.

Dzisiaj o godz. 11 w południe nastąpi otwarcie
wystawy „Grupy XII“ i „Sztuki Podhalańskiej“; w
„vernissagu“ udział wezmą, przybyli z Zakopanego
i Warszawy; Marjan Czepita, Maks Haneman, rodzina
Mieczysław Siemiński i Alfred Terlecki. Zarów-
no wystawa „Grupy XII“, jak i „Sztuki Podhalań-
skiej“ przedstawia się imponująco tak pod względem
ilości wystawionych prac jak i pod względem doboru
tychże. Całość wystawy wzbudzić musi najżywsz-
zainteresowanie, nie tylko wśród znawców sztuki lecz
wśród szerokich warstw publiczności.

Koncerty radjofoniczne wobec wilgotnej pory
są się znakomicie i odbywają się codziennie od
godz. 4 po poł. do 11 w nocy.

— Osobista.

W mieście naszym bawi znany zziennikarz p.
funosza Gzowski, jako sprawozdawca pism warszaw-
skich, w związku z panującą obecnie sytuacją w Ło-
dź.

— Zjazd inżynierów w Warszawie

W Warszawie dn. 6, 7 i 8-go grudnia r.b. od-
będzie się Zjazd Kół Inżynierów Organizacji Pracy,
w którym to Zjeździe ze Stowarzyszenia Techni-
ków wyjeżdżają: Prezes inż. E. Wagner, J. Dyllen
R. Babedek, J. Cybulski, B. Gałewicz, M. Borsztein;

Dnia 5 grudnia r. b. o godz. 4 i pół po poł. rozstała się z tym światem, opatrzona swymi Sa-
kramentami najdroższa siostra

S. + P.

Józefa Piotrowicz

stała mieszkanka m. Wielunia, ur. 20 lutego 1875 r. Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. 6-go
Sierpnia Nr. 57, o godz. 5 po poł. dnia 7 grudnia, o czym zawiadamia pozostała
4560 Rodzina.

Zakończenie strajku.

ROBOTNICZY ZGODZILI SIĘ NA ARBITRAŻ.

Po powrocie delegacji robotniczej z
Warszawy, gdzie w zasadzie kierownicy
Związków zgodzili się na propozycję Rza-
du oddania zatargu wpatrzaniu sądu arbi-
trażowego z zastrzeżeniem, iż uzyskać muszą
zgode zarządów Związków, odbywały się w
każdym Związku zebrania zarządu i delega-
tów fabrycznych.

Po zakomunikowaniu o propozycji Rza-
du i szerokiej dyskusji podjęto propozycję
przyjęcia arbitrażu pod głosowanie.

Pierwszy wyraził swą zgodę na arbi-
traż Związek „Praca“, — następnie Chrześ-
cijański Związek Zawodowy.

W tym samym czasie odbywały się na-
rady w Związku w lokalu Okręgowej Kom-
isji Zw. Zaw. przeprowadzonym strajkującymi
robotnikami.

Sytuację strajkową scharakteryzował
p. Kałużyński, składając następnie sprawozda-
nie z przebiegu konferencji w Warszawie,
pozem poszczególni mówcy Międzyzwiązo-
wej Komisji Strajkowej wypowiedzi swe zda-
nie, w których nie brakło i wątpliwości co do
pomysłnego dla robotników wyroku sądu ar-
bitrażowego.

Mówcy w krótkich przemówieniach
wskazali na arbitraż, jako w obecnej chwili
jedyny już sposób zlikwidowania zatargu, na
który się zgadzając dają robotnicy rządowi
dowód swojej dobrej woli.

Przed głosowaniem, które zdecydowało
o przyjęciu arbitrażu, — zażądano, przywró-
cenia dawnej umowy w przemyśle, która o-
statnio przemysłowcy zerwali.

P. Danielewicz podziękowawszy wszy-
stkim Związkom i ugrupowaniom, które czyn-
nie poparły akcję włóknarzy, dając tem sa-
mem dowód solidarności w walce robotni-
ków, uznał zebranie za zakończone, — po-
czem Międzyzwiązkowa Komisja Strajkowa
z kierownikami Związków na czele udała się
do Inspektora Pracy p. Wołkiewicza, komu
nikulac mu o przyjęciu przez Związki arbi-
trażu.

Inspektor Wołkiewicz odpowiedział,
iż natychmiast zawiadomi o tem Warszawie.

Po rozmowie z Głównym Insp. Klot-
tem zwrócił się insp. Wołkiewicz do kiero-
wników Związków o wybranie ze swej stro-
ny trzech członków sądu.

Delegaci robotników do sądu arbitrażowego.
Według informacji p. Zięby, członka
Zarządu Głównego Zw. Włókn. Robotn.

K. Kinel, S. Lamprecht, Z. Popielawski i Nożycz-
kowski“.

Otwarcie bazaru gwiazdkowego.

Staraniem Komendy Hufca Łódzkiego
Żeńskiego w d. 8 grudnia o godz. 12—ej w po-
łudnie, odbędzie się otwarcie bazaru gwiazd-
kowego, w górnej sali Handlowców Polskich,
przy ul. Piotrkowskiej Nr. 108, gdzie będą do-
nabycia ozdoby choinkowe, roboty ręczne
szydełkowe, hafty i t. p.

Dochód ze sprzedaży eksponatów prze-
znaczony na kolonie harcercskie. Bazar otwar-
ty będzie przez 3 dni. Wejścia bezpłatne.

— Egzamin w urzędach państwowych

Urzednicy państwowi przeżywają o-
becnie okres udrek egzaminacyjnych i kwa-
lifikacyjnych.

Od obowiązku złożenia egzaminu nie
został nikt zwolniony; nawet telefonistki i
maszynistki.

Wszyscy pracownicy kolejowi muszą
zdać egzamin ze znajomości telegrafu i obsłu-
gi wagonów (pap)

Związki porozumiały się co do osób, mają-
cych wziąć w sadzie arbitrażowym udział.

Oprócz trzech członków z głosem decy-
dującym, zasiada trzech doradców.

Związek Klasowy wyznaczył posła
Szczerkowskiego i p. Danielewicza, Chrześ-
cijański Zw. posła Harasza i p. Piechotkównę,
Zw. „Praca“ posła Waszkiewicza i p. Ka-
mierczaka.

Przemysłowcy dotychczas nie zawi-
domili Inspektoraty Pracy o wyborze swych
sędziów.

Pierwsze posiedzenie prawdopodobnie
odbędzie się we wtorek lub środę. (pap)

Zebranie zarządu Chrześcij.

Zw. Zawodowego.

O godz. 11-tej przed południem odby-
ło się zebranie zarządu i delegatów fabrycz-
nych Chrześcijańskiego Zw. Zawodowego w
lokalu Domu Ludowego przy ul. Przelazd 34.

Posel Harasz zapoznał zebranych z
przebiegiem konferencji onegdajszej w War-
szawie, wzywając zebranych do przyjęcia ar-
bitrażu.

W dyskusji zabrali głos pp. Zalewski,
Wiktorowski, Plewiński i Kieszkowski po-
pierając stanowisko przedstawicieli ruchu robot-
niczego, poczem przyjęto rezolucję: „Zebrani
delegaci Chrześcijańskiego Związku Zawo-
dowego wyrażają pełne zaufanie obecnym kie-
rownikom Związku i dają im wolną rękę w
dalszej akcji nad uzyskaniem podwyżki“.

Tramwajarze nadal strajkują.

Mimo ogłoszenia strajku powszechnego
za ukończony — pracownicy tramwajowi
do pracy nie przystąpili, domagając się 13-ej
pensji i wyrównania płacy według stawek war-
szawskich.

W sprawie tej odbędzie się w tych
dniach konferencja z zarządem Elektrycznej
Kolei Łódzkiej. (pap)

Wezwanie do podjęcia pracy.

W dniu wczorajszym wydały Związ-
kom telegraficzne polecenia na prowincję na
tychmiastowego powrotu do pracy! — zawi-
damałac równocześnie o przyjęciu arbitrażu

We wtorek prawdopodobnie w prze-
mysle włóknistym przystąpią wszyscy już do
pracy.

Inne ugrupowania przystąpiły natych-
miast po otrzymaniu zawiadomienia do pracy.

— Pamiętajcie, matki, o „Kropli Mleka“

Niech każda matka pamięta o tem, że jedynym
pożywieniem dla niemowlęcia jest jej własny po-
tarm. Jak i kiedy karmić udziela wskazówek lekarz
w stacjach „Kropki Mleka“. Piotrkowska 103, Kon-
stantynowska 50, Wólczańska 253, Zgierska 130, Rok-
cińska 9, Smugowa 6.

— 30—to lecie Tow. Spiewaczego im. Moniuszki.

Pod tym hasłem obchodzić będzie Towarzystwo
Spiewacze Im. Moniuszki w dniach 6, 7 i 8-go grud-
nia r.b. trzydziestolecie swego istnienia. Bogaty ma-
terjał sprawozdawczy z działalności Towarzystwa za
okres powyższy ujęty w specjalną broszurkę jubileu-
szową, dowodzi jak wybitną placówką kulturalno-
społeczną jest w naszym mieście Tow. Moniuszki.

Niema w mieście naszym instytucji, która by
pomocy Towarzystwa w swoich potrzebach nie ko-
rzystała.

Dla zapoznania społeczeństwa łódzkiego ze
swoim dorobkiem kulturalnym, odbędzie się w po-
niedziałek dnia 8-go grudnia r.b., o godz. 4—ej po
południu w sali Filharmonicznej przy ul. Prezyden-
ta Narutowicza nr. 18 (Dzielnia) Wielki koncert jub-
leuszowy z taskawym współudziałem Orkiestry Fil-

Uroczysta akademja dla uczczenia 75-cio letniej rocznicy zgonu Fryderyka Chopina.

W celu uczczenia 75-cio letniej rocznicy zgonu Fryderyka Chopina urządzają w dniu 14 grudnia r.h. połączone wszystkie Towarzystwa muzyczne i śpiewacze egzystujące na terenie Łodzi, za inicjatywą Tow. Muz. im. Chopina, uroczystą Akademję, poświęconą pamięci najwznieśszego naszego Mistrza tonów. Całkowity dochód z Akademji przeznaczony został na ufundowanie tablicy pamiątkowej Fr. Chopina w naszej Katedrze.

Oprócz połączonych chórów męskich i mieszanych wszystkich Towarzystw, pod batutą prof. Piotra Mączyńskiego, udział w Akademji biorą: prof. Alek. Michałowski, prof. Józef Ozimiński, prof. Tadeusz Joteyko, który wygłosi słowo wstępne o Chopinie,

oraz Orkiestra Filharmonji Łódzkiej pod dyktando p. T. Rydera.

Komitet Organizacyjny nie wątpi, że wszyscy Łodzianie, pragnący zjednoczyć się w hołdzie dla twórczości Fr. Chopina, uświetnią Akademję swoją obecnością.

Bilety nabywać można od dnia 9-go b.m. w księgarniach: Gebethnera i Wolffa, Arcta i Fiszerów a także w Salonie Samochodowym „M. Bogusławski” Piotrkowska 150. Telef. 24-90, gdzie również zasięgnąć można wszelkich informacji. — W godzinach od 7-ej do 9-ej wieczorem informacji udziela i bilety sprzedaje Sekretarjat Tow. Muz. im. Chopina Piotrkowska 32, a w dniu koncertu w Kasie Filharmonji.

Komunikaty.

— Odczyt dr. Leyberga.

(r) Przypominamy, iż dzisiaj o godz. 12 i pół w poł, staraniem Czerwonego Krzyża, w sali Polskiej Y. M. C. A. Piotrkowska nr 89, dr. Leyberg wygłosi odczyt n.t., „Higijena skóry”. Wejście na odczyt bezpłatne.

— „Z za kulis ekranu”.

(r) Dn. 8 grudnia br. w sali Filharmonji znakomity aktor teatrów Polskiego i Małego w Warszawie p. Wiktor Biegański, uznany przez prasę fachową za najlepszego i jedyne w Polsce reżysera filmowego, wygłosi niezwykle interesujący odczyt celem zapoznania szerokich warstw publiczności z tą ciekawą dziedziną współczesnej sztuki, zagarniającej w swe posiadanie coraz to liczniejsze rzesze nie tylko gorących miłośników, ale i entuzjastycznych fanatyków.

Opowie, ilustrując bogato, specjalnie do odczytu zrobionymi przezroczkami, jak powstaje film, jak wielką jest praca i wysiłek reżysera, w jaki sposób powstają zagadkowe dla widza sztuki i sztuczki kina, w jaki sposób ci co mają po temu warunki i zamiłowanie powinni dążyć do kariery gwiazd filmowych i t.p.

Odczyt ten niezwykle ciekawy, tak tematem swoim, jak i osobą prelegenta wzbudzi napewno ogromne zainteresowanie wśród wszystkich zwolenników kina.

— Walne Zebranie.

Zarząd Łódzkiego Oddziału Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego, nauczycielstwa szkół powszechnych niniejszym zaprasza wszystkich Członków Stowarzyszenia na Walne zebranie w niedzielę dnia 7 grudnia r.h. o godz. 11 przed południem w Domu Ludowym przy ul. Przejazd.

— Wielki kiermasz „Kropki Mleka”

(r) Na kiermaszu „Kropki Mleka” będzie miał każdy możliwość zakupu najpiękniejszych i najtańszych przedmiotów. Będą koszule damskie po 5 złotych pończochy po 2 zł. obuwie po 6 zł. itd.

W najwytworniejszych sukniach, płaszczach, kapeluszach, wyraz ostatniej mody z firm warszawskich Zmigryder, M-me Henriette oraz łódzkiej Irene przedefilują uproszone panie podczas podwieczorku, prócz tego będą oryginalne lampy, poduszki, abażury, majoliki i porcelana wystawione na kiermaszu przez „Arte” i „Coqui” z Warszawy.

Nie wątpimy, że cała Łódź tłoczy się będzie na naszym wielkim kiermaszu.

— „Życie w Japonji”.

Pod powyższym tytułem wygłosi odczyt p. Dr. Karol Wachtl w dn. 9.12 w sali Związku Majstrów Fabrycznych przy ul. Pańskiej Nr. 74, o godzinie 7.30 wieczorem, Pan Dr. K. Wachtl, po dwudziestoletniej nieobecności w Polsce, przybył przed rokiem z Ameryki, gdzie jest znanym działaczem wśród Polonji amerykańskiej. Zwiedzając zagranicę był kilkakrotnie w Japonji, o której będzie mówił w wspomnianym odczycie. Wkrótce też wyjdzie z druku dzieło o Japonji, którego autorem jest p. Dr. Wachtl.

— Świąteczne przedstawienia w Cyrku Ciniellogo.

Dziś w Cyrku Ciniellogo dwa wielkie świąteczne przedstawienia: popołudniowe i wieczorowe. Pełny tyle urozmaicony program ze świetną trefurą tygrysów na czele. Pogromca mr. Jackson przygotowuje na dziś wiele atrakcyj specjalnych. Poza tem siostry Princess w nowym repertuarze napowietrzny, komicy Frikó i Amors i wiele innych numerów.

harmonicznej, solistów: Stanisława Frydberga skrzypce i prof. Józefa Smidowicza z Warszawy fortepian. Niewątpliwie sala koncertowa w dniu 8-mym grudniu wypełni się po brzegi miłośnikami śpiewu i muzyki, nie tylko z uwagi na pierwszorzędną program koncertu, lecz zarazem dla zamianifestowania swojej sympatji dla znanych łodzianom Moniuszkowców dzierżących wysoko sztandar pieśni rodzimej, oraz przodujących w Łodzi na niwie pracy społecznej.

— Zapotrzebowanie na robotników.

Nie ma dnia prawie, by do Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Łodzi nie wpłynęło zapotrzebowanie na robotników, bądź to na wyjazd na prowincję bądź też na wyjazd do Francji, lub Rumunii.

W dniu wczorajszym P. U. P. P. otrzymał zapotrzebowanie na 22 robotników do robót kopalnianych we Francji, 9 tkaczy do Francji, mogących wyjechać z rodzinami, 1 blacharza z jeden kowal zaś gdzie tam również zajęcie.

Do Szamotuł potrzebnych jest 200 robotników do wycięcia lasu, — Płock poszukuje towarzyszy, — Kraków 10 wykwalifikowanych szewców, — Grudziądz cukierników, — Biała obsługę bufetową, — Brednica stolarzy.

Reflektanci zgłoszili się winni w P. U. P. P. do dnia 13 b.m. (Al. Kościuszki 9) (pap)

— Odczyt o higijenie rasy.

Eugenika (higijena rasy), jej cele i zadania. Pod tym tytułem wygłosi Dr. L. Wernie, prezes P. T-wa Eugenicznego w Warszawie, odczyt dziś o godz. 4-ej po poł w auli M. Gimnazjum im. J. Piłsudskiego przy ul. Sienkiewicza 46.

Walka ze zwyrodnieniem rasy interesować powinna każdego poważnie myślącego obywatela, a szczególnie nauczycieli, wojskowych, lekarzy i młodzież powyżej lat 17-tu, t.j. ostatnich 2-ech klas szkół średnich.

— Dzisiejsze zebrania Oddziałów Chrześcij. Zw. Zaw.

W dniu dzisiejszym odbędą się zebrania oddziałów Chrześcijańskiego Związku Zawodowego: na Władysławie, gdzie przemawiać będą prof. Wojakowski i p. Plewiński, — na Zarzewiu, jako referencje wystąpią p. Bińkowska i Wiktorowski, — w oddziale na Dąbrowce przemawiać będzie prezes Zw. p. Dąbrowski. Zebrania odbędą się o godz. 4.30 popoł. — tematem przemówień są sprawy związkowe i obecna sytuacja w przemyśle włókienniczym.

O godz. 10-ej przed poł. w sali Domu Ludowego przy ul. Przejazd 34 odbędzie się zebranie pracowników miejskich. Na porządku dziennym znajduje się sprawa 13-ej pensji i urlopów pracowników sezonowych.

W poniedziałek o godz. 1-szej po poł. na zebraniu dozorców domowych przemawiać będzie prezes Rokita.

We wtorek w oddziale św. Józefa przy ul. Ogrodowej 34 o godz. 7-ej wieczorem odbędzie się zebranie Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich. (pap)

Teatr i sztuka.

— Teatr Mielski.

Dziś o godz. 12 w poł. „Poranek Wyspiańskiego”, popołudniu świetna groteska D. Nicodemiego „Acidalia” z pp. Morska Nowakowskim i Debiczem w rolach głównych, wieczorem piękna, wzruszająca sztuka S. Surguczewa „Jesienne skrzypce” z pp. Dunin-Osmojska, Wołoszynowska, Komorniczka i Michałowiczem na czele.

Jutro popołudniu ultra-modernistyczna sztuka Z. Chiarelliego „Chimery”, a wieczorem cieszący się rekordem powodzeniem „Galganek” Nicodemiego z pp. Jarkowską i Nowakowskim w popisowych kreacjach.

We wtorek „Acidalia” dla zrzeczeń.

— Koncert M. Battistiniego.

Zapowiedziany na piątek d. 5 b. m. koncert Battistiniego z powodu strachu generalnego został odłożony. Dokładna data koncertu będzie wkrótce podana. Nabyte bilety zachowają swoją wartość.

— Dzisiejszy koncert popołudniowy Kwintetu Paryskiego.

Jak już podaliśmy, na dzisiejszym koncercie popołudniowym o godz. 4-ej po poł. wystąpi słynny kwintet Paryski „Quintette Instrumental de Paris”. Jest to jeden z najznakomitszych zespołów kameralnych w Europie.

— Ważne dla członków T-wa „Rozwój”
(r) W Targach Rzemieślniczych przy ul. Al. Kościuszki Nr. 73, członkowie T-wa „Rozwój” mogą nabywać naczynia ceramiczne codziennego użytku. Sprzedaż odbywa się codziennie od godz. 3-ej do godz. 3-ej do godz. 7-ej wiecz. za okazaniem legitymacji członkowskiej. Ceny o 40 proc. niższe od cen w firmach żydowskich.

Pilnuj własnego kopyta.

Jest rzeczą chwalebna z strony redakcji „Wiadomości Literackich”, że stworzyła specjalny dział t. zw. Camera obscura”, gdzie piętnuje najrozmaitsze dzwactwa językowo-stylowe, których hojnie dostarcza polska prasa. Mamy jednak wrażenie, że redakcja pragnąca o wszystkim wtrącić swoje pięć groszy, zabiera niejednokrotnie głos w sprawach, w które ani mieszać się nie potrzebuje, które też żadnego czytelnika nie zainteresują.

Ostatnio wytyka ona „Rozwojowi”, że wśród jej ogłoszeń za które zresztą redakcja dziennika nie bierze żadnej odpowiedzialności, jakiś krawiec zawiądomienie o otwarciu pracowni zaczyna od słów „Cześć wam, panowie!”

Nie będziemy kruszyć kopij, w obronie trafności czy zbytnej zręczności podobnego ogłoszenia, jesteśmy jednak zdania, że o tem, w jaki sposób się nie reklamuje, najmniej powinno mówić właśnie „Wiadomości Literackie”. Wiadomem bowiem o gólnie, w jaki krzykliwy, bardzo często aż przykry sposób reklamuje ten doskonały składnik tygodnika książki swoich niektórych współpracowników i te nie w dziale ogłoszeniowym, lecz w krytycznych czołowych artykułach.

To, że ktoś ogłasza się w anonsach w sposób chociażby nawet śmieszny, nie przynosi danemu dziennikowi ujemy. Ale hałaśliwą, autoreklamę uprawianą w tendencyjnych krytykach przez dany organ, należy nazwać przynajmniej czemś niesmacznym.

I to raczej nadaje się do napiętnowania.

Miecz.

EPIDEMJA CZKAWKI W KRAKOWIE.

(k) Niedawno temu dzienniki donosiły o wybuchu nieznaną dotąd epidemji czkawki w Nowym Jorku, gdzie dziennie zachorowało na tę nieznoszącą chorobę do kilkaset osób. Walka z tą chorobą, kończąca się często śmiercią, jest o tyle trudna, że dla lekarzy jest ona... nowością.

Dziś dowiadujemy się, że w ostatnim czasie ta sama choroba czkawki wystąpiła epidemicznie w Krakowie.

GRAND-KINO Dziś i dni następnymi

„VINDICTA”

Dzieci miłości i grzechu.

Wspaniałe arcydzieło wytwórni francuskiej „Gaumont w Paryżu”

W roli głównej **Paul Biscot**

znany z obrazu „Parisette” słynny i niezrównany z uroczą Gineette Mandie, oraz najpiękniejszy mężczyzna Francji „Carpentier”.

Przepyszna wystawa, porównująca treść, niebywała gra. Zdjęcia prawdziwego trzęsienia ziemi.

Passe partout nie ważne

Uwaga: Wszystkie miejsca do 6-ej po zł. 1.00—

Początek o 5-ej, w niedziele i święta o g. 5-ej

C Y R K Ciniselli

Dziś i jutro
po dwa wielkie gala przedstaw.
początek o godz. 4-ej i 8,50 w.

Wielki program grudnowy!

Friko i Amors najznakomitsi tlowi polscy.

Siostry Princes smierelne "Onsy w kole śmierci" oraz szereg innych świat sławy atrakcji.

Jac^o son i jego grupa krwio zerczyen bestji Nowa tresura

4187-

Na gwiazdki!

Wszelką biżuterję: Zegarki męskie i damskie, zegary salonowe i ku chenne, werki do stojących zegarów poleca po cenach b. przystępnych
UWAGA: Wszelkie reparacje wchodzące w zakres zegarmistrzostwa wykonuje we własnej pracowni natychmiastowo

Jan Klimiel

Nawrot Nr. 4.

Kto tanio nabyć chce podarunki gwiazdkowe

w materiałach:

bawełnianych, wełnianych, jedwabnych,

niech korzysta z naszej gwiazdkowej wyprzedaży

A. Tetzlaff i S-ka, Piotrkowska 100.

4177

Wielki wybór

wyrobów trikotowych i dzianych.

Bielizna Dr. Egera	Kapelusze hłcowe welarowe
Switry Saknie Kamizelki	Getry sakienne
Ponczochy rekawiczki skarpetki	Czapki Kapelusze sportowe
Rekawiczki angielskie na futrze	Bielizna męska i damska

A. Spodenkiewicz

Piotrkowska 150 Konstancynowska 26

4167

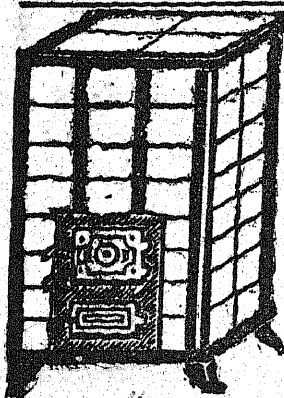
Pudry, Perfumy Coty'ego

oraz innych fabryk krajowych, tak zagranicznych możn. obecnie zamawiać przez

telefon № 39-12.

Sklad towarów aptecznych
ST. MAJEWSKIEGO

Piotrkowska 1. 4 (61 Nawrot) 4179

Prezenty na gwiazdki! Na raty i za gotówkę 4181

Piecyki

szamotowe oraz Kuchenki szamotowe Odbrymia oszczędność węgla!

Sz. Rozenbaum
fabryka: Wramowicza 14,
filja: Zgierska 3 i Szcolna 28.

Muzyki

gruntownie udzielam na skrzypcach, mandolinie, gitarze oraz teorii muzycznej. Amatorom systemem skróconym Instrukmenty są na miejscu. Ul. Gdańska 76, I piętro, front, mieszkanie 10 4165-1

Ogrodnik

gruntownie obeznany w swoim zawodzie tylko z najlepszymi świadectwami potrzebny zaraz na wios. Oferty w Rozwoju „A. K.” 4146-

Były słuchacz

drugiego roku filozofii, energiczny, były urzędnik poszukuje jakiegokolwiek posady. Złoty szenia do adm Rozwoju pod „Samotny” 4164-

dotychczasowy kompozytorowi do uończenia studiów muzycznych? Wziamian oharuje się do jakiegokolwiek pracy. Oferty do Rozwoju „Weselułtchfon ec” 4162-1

Lalki chore

Spieszcie do kliniki na ul. Nawrot 7, w podwórzu lewa otny na parter p. t. „Bobo”. Solidne wykończenie, ceny konkurencyjne. Czas krótki. 4168-

Nie kupuj tandety, korzystaj z okazji

Meble na raty!

Gwarancja kilkioletnia oświetlanie, zamiany Stalarnia, Lułowska 6, przy Napiórkowskiego 4158-

Z powodu wjazdu

okazyjnie tanio do sprzedania tortepian. Obejrzyć można w niedzielę, wtorki i środy od g 11-1 i od 4-6, ul. Nowo Cegielniana 34 front III piętro m 14. 4180-

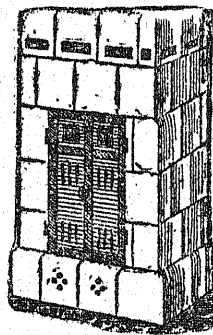
Nowo utworzony zakład jubilersko-zegarmistrzowski

J. Pankiewicza

199 Piotrkowska 199

poleca w wielkim wyborze: Zegary, zegarki biżuterja, obrączki, ślubne, piatery i t. p.

Wszelkie reparacje jak i roboty, nowe wykonuje solidnie na czas zadany. 4159-

Prezent na gwiazdki!

Na raty!

piecyki oraz kuchenki szamotowe solidnego wykonania.

Odbrymia oszczędność węgla!

— po eca —

Jan Szymański

Chełna na Nr. 3.

filja: Kłękowa Nr. 10. 4188

W lecznicy lekarzy specjalistów

przy ul. Piotrkowskiej 17, (2-ie podwórze)

Zachodnia 52, Tel. 34 67.

przyjmują lekarze:

Dr. Altenberger,
Dr. Artyfikiewicz,

Dr. Czoplicki,
Dr. Garlicki,
Dr. Karnicki,
Dr. Zygowski,
Dr. Dntkiewicz
Dr. Garewicz

Dr. Manteuffel,
Dr. Marx
Dr. Michalski,
Dr. Miłodrowski,
Dr. Osiecki

Dr. Skibiński,
D. Skisiewicz,
Dr. Starzyński,
Dr. Sławowczyk,
D. Załeski,
Dr. Ziesler,
Dr. Olszowski. 4195-

Cena za poradę zł 3

Zaraz

do wynajęcia pokój kawalerski przy ul. Wysokiej Nr. 13 w adomość, a właściciela domu 4166-

Meble

używane: sypialka, stołowy z owodu wjazdu tanio sprzedam. Obejrzyć u Szwanckowskiego Nawrot 82 4158-

Sprzedaj

choinek na kopy. Wtorkowe i odłowe cena przystępna. Zielna Nr. 27, przy Zielonym Rynku od 8 rano do 5 p.p. 4150-3

Przybiłak sie pies rasy wilczej w okolicy Głównej Odebrac można za zwrotem kosztów Ugodowa 24 Oejni zak. 5157-1

Pożyczę

500 złotych bez procentu za wyrobienie posady biurowej lub jakiegokolwiek. Oferty do Rozwoju pod „Posada”. 4152-

Poszukuję

okoju meblowanego, z nie-repu acem weisciem z uslugą okolica Al. Kościuszki. Oferty sub Natychmiast”. 4154-1

Czeladzi zdolnych

na wszelkie roboty przyjmie Magazyn Obuwia B. i Gastorwskich Gubernatorska 52 4158

Okazja!

Do sprzedania część rozlewni wódek i likierów „Mazowszaki”. Wiadomość na miejscu w Ozorkowie 4154-3

Pracownia sukien damskich

„Clena” wykonuje po log zurnali, par ruskich sukien balowe Zachodnia 39, m 3. Ceny przystępne 4172-3

Dom

ednopiętrowy murowany, z mała fabryką t nio do sprzedania. adomość w sklepie biawatym ul. Piotrkowska 225 4-93-3

Karety landa

nowozw do wnaecia na sluby s acery. Cegielniana 62, telefon 27-88 4172-10

Potrzebny monter

do zakładania radio-aparatów i anten. Wiadomość ul. Piotrkowska 111, m. 6, II wejście. 4154

Przeгляд najnowszych modeli na kiermaszu „KROPLI MLEKA”
 z pracowni Zmigryder, M-me Henriette oraz Irène-Irène
 odbędzie się w sobotę i niedzielę dn. 13-14 grudnia od godz. 5-jej pp.

500 resztek

na garnitury i damskie palta

po bajecznie tanich cenach

3 mtr. Satiny na palta damskie	20-	250 Szewiotu na suknie	6-
3 mtr. Bostonu na garnitur	20-	100 Karo na spódniczkę	6-
3 mtr. Garnitu- rowy	20-	110 Bostonu na spódniczkę	6-
3 mtr. Ulstru na palto	25-	175 Trykotiny na suknie	7-
110 Bostonu na spodnie	6-	175 Trykotiny na bluzkę	3-
115 Caju na spodnie	2-	150 Szewiotu na spódniczkę	4-

SZMECHEL ROZNER

SP. AKC.
 ŁÓDŹ, Piotrkowska 100. filja 160.

4187-

Ćmielów

Skład szkła, porcelany, kryształów,
 majloiki i t. p.

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 31,
 tel. 680.

Specjalność: serwisy stołowe.
Szklanki do herbaty od 12 gr.
 sztuka.

4169-

B. RUSSKA

długoletnia nauczycielka

udziela lekcji pisania na maszynach różnych i najno-
 wszych systemów z dokładnym objaśnieniem konstrukcji i hekto-
 grafii. Udziela również lekcji korespondencji i arytmetyki
 dla handlowej.

Łódź ul. Killińskiego (Widzewska) № 89, m. 8,
 obok nocztv. 4344

Na raty i za gotówkę

Wielki wybór z własnych warsztatów po najniższych cenach
 garniturów, spodni i palt męskich, sukien,
 bluzek i płaszczy damskich, O B U W I E
 męskiego, damskiego i dzieciennego wykwinnego i zwykłego

— poleca —
Chrześcijański Dom Ubiorów

A. CABANEK

ul. Napiórkowskiego 49. — Filia: ul. Piotrkowska 275.

Zakład Tapicersko-Dekoracyjny

Fogelzang, Al. Kościuszki № 56.

Przyjmuje wszelkie zamówienia wchodzące w zakres tapi-
 cerstwa z własnych oraz powierzonych materiałów, gotowe oto-
 many, leżanki na składzie. 4183-

Sprzedaz szyb okiennych

po cenach fabrycznych oraz szklenie budowli po cenach
 konkurencyjnych

J. Olejniczak

14. Główna 14.

4115

Zakład Fotograficzny „Sztuka”

ul. Zamenhofska № 1, (róg Piotrk. 127)
 do 12 pocztówek dodaje

4098

portret darmo

Kafle glazurowane.

Piece i kuchnie kaflowe gwarantowane.

Piece żelazne szamotowe.

Drzwiczki piecowe hermetyczne.

dające 75 proc. oszczędności opału, piecyki szlifowane,
 rury, kolanka, blachy i ruszty kuchenne ognioodporne poleca.

J. ŁAWACZ

ul. Sienkiewicza 30.

4342

Gdzie?

Można nie drogo kupić, do gustu zamówić,
 odpowiednio przerobić, dokładnie naprawić,
 ładnie odnowić.

parasole, krawaty, getry, laski, fajki,
 cygarnice, szpilki, grzebienie, podpin-
 ki ozdobne do włosów.

Tylko u

Edmunda Kadyńskiego

w Łodzi przy ul. Hawrot 20, tel. 35-74.

Firma ta istnieje od 1902 roku.

4157

Krawaty,

Bielizna ciepła i Nowości sezonowe

F. Piątkowski Piotrkowska 89

3843-9

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JOZEFINY”

Musiłowiczowej
 mistrzyni cechowej

nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie
 złotym medalem, w Belgji srebr. i dyplomami uznania

Łódź, Piotrkowska 163,

Warsztat

mechaniczno-slusarski

ewentualnie fabryczne maso-
 wych wyrobów metalowych
 kupię albo wydzierżawię w Ło-
 dzi lub okolicach. Oferty sub-
 „Obrotarki” do Rozwoju.

435c-1

„Tanio”

Na choinkę

Owoce wszelkiego gatunku
 sprzedaż hurtowa i detaliczna
 po cenach przystępnych. Wól-
 czańska Nr. 78.

4352-1

Kursy wyższe i niższe Metoda kroju podług systemu francuskiego
 i angielskiego Gruntowna nauka pasowania mierzenia i opinania
 Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża
 pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu.
 Specjalny oddział artystycz. haftu i rysunków. Po złożeniu egz-
 mina w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe, lub świa-
 dectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów. 4548-

„SKLEP BŁAWATNY”

Towarzystwo Współdzielcze z odp. udz. — w Łodzi, Andrzeja 3, tel. 4-95, w pałacu Banku Współdzielczego.

Na gwiazdkę poleca po cenach konkurencyjnych.

Szewioty od 2,20 do 6,00 zł. za metr, Materiały wełniane od 2,70 zł. za metr. Jedwabie, Modne „Kraty”, Rypsy, Garbady, Towary białe, Flanela, Kamgarny garni-
turowe i na palta z pierwszorzędnych fabryk.

Wielki wybór i Najtańsze źródło dla Spółdzielni i Stowarzyszeń.

Solidnym firmom udziela się kredytu.

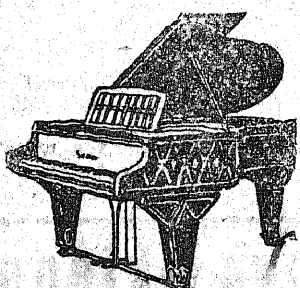
Uprasza się o zwracanie uwagi na adres: Andrzeja 3, pałac Banku Spółdzielczego.

405

Skład fortepianów i pianin p. f.

JOZEF GRZEGORZEWSKI w Łodzi

ul. Piotrkowska 117.

poleca instrumenty: pierwszorzędnej światowej fabryki „Steinway & Sons” — Ameryka;

Znanej ze swej dobroci fabryki Ed. SEILERA jak również Schrödera, Beckera Rönischa, Quandta, Lümera i in.

Wynajmuje instrumenty na wieczory i miesięcznie. Przyjmuje strojenie, reparacje i przewozy instrumentów.

(5969)

Rok założenia 1897.

„MARGOT”

Piotrkowska 64.

poleca ostatnie nowości

Wiedeńskie bluzki włóczkowe od zł. 8.90
„ kamizelki
„ swetry
Bluzki jedw. crepe de Paris od zł. 19.—
Bluzki crepe de Chine

Bielizna Damska

od skromnej do najwykwintniejszej.
Koszule od zł. 4.90. — Garnitury od zł. 11.50
Kopy i Wełniaki Łowokie
Poduszki dekoracyjne
w wielkim wyborze po zł. 18.— małe zł. 4.—
Jako efektowny podarek gwiazdkowy
Pantofle Zakoniarskie
od Nr 17 (bé bé) do Nr 44 (męskie)

Uwaga: Z powodu likwidacji działu sukien kretony, etaminy, szewioty wełn. trykotina i jedwabnych. po cenach niżej kosztu od zł. 10.—
Wytworne bluzki wszelkiego rodzaju od zł. 3.—

4059

Na gwiazdkę!

Wolny na mundurki, suknie, kostiumy i palta.

Jedwabie, flanelety, parchany,

Biel na stolowa, pledy,

Koce wełniane płótna i t. p.

— poleca —

Rysz. Pfeffer

Łódź ul. Nawrot 18
tel. 39 73.

Wielki wybór. Niskie ceny. 4101—

Energiczny

młody człowiek kolarzista p. szukający otęty do Rozwoju pod C D — 4338—5

Na wypłatę

torebki, pończochy firanki, jedwab, ko-
szule męskie, płótno i wszelką manufakturę 358—

reklamczki skórzane
Piotr Chari

Piotrkowska 37, w podwórzu

Bronisław Kowalski

zegarmistrz-ubiler

Zachodnia 29. róg Konstanynowskiej.

Wielki wybór zegarków pierwszorzędnych firm szwajcarskich, zegary ścienna, 6 żużerję Wszelkie reperacje w za res zegarmistrzostwa i jubilerstwa wchodzące wykonywa z gwarancją. 4015
Ceny przystępne. Ceny przystępne

S. LIBERMAN

Krawiec Damski,

ul. Dzielna № 1.

Zawładamia niniejszym Sz. Klientelę iż otrzymał oryginalne modele paryskie na sezon zimowy.

UWAGA. Na żądanie Sz. Klienteli robota może być wykonana w przeciągu 48 godzin.

Ceny przystępne.

6351—

NA KAIY !!! i za gotówkę !!!

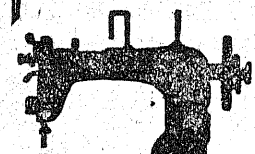

Obuwie Najnowszych fa-
so ów i z najlep-
szych materiałów
Damskie męskie i dziecięce.
Poleca: NAGAZYN OBUWIA
B-ci Gasiorowskich
(dawiej J. Gasiorows a).
— Gubernatorska 32. —
Uwaga: Robota solidna ceny
bardzo przyst. pne. 3795

PHOENIX

Najszybsze i najtrwalsze
maszyny do szycia

— oraz —

Mereszkarki

Przedstawicielstwo firmy — „Phoenix”

R. Ulbrich, Łódź

Sienkiewicza 48. 3938-3

Lecznica

dla przychodzących chorych.

ul. Konstanynowskiej róg Zachodniej (Weście od ul. Zachodniej Nr. 27) Przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od godz. 9 do 5 po poł.
Porada 3 złote.

zawodowa szkoła kroju szycia i robot ręcznych.

Odnaczone złotym medalem

Mistrzynie cechu A. KOBYŁOWSKIEJ

Łódź, ul. Piotrkowska 154

Kurs kroju pasowania i modelowania. Kurs szycia i mierzenia. Kurs wszelkich robót ręcznych siodła i robot treblowskich o skończonym kursie uczennicy otrzymują świadectwa prywatne i cechowe. Dla pracujących kursy wieczorne. Zapisy w kancelarii szkoły od 10. do 1. i od 6. do 8. wiecz. Sprzedaż tasców papierowych. 29276

Dla niezamożnych

uczennice nauk. robót ręcznych i szycia bielizny za onlatę zł. 10.—
mies. uczucie.

Zakład wyrobów skórzano-szalanterywnych

J. Jabłoński i S. Moszczyński
Łódź, ul. Główna № 11.

Polecamy:

Walizy wszelkiego rodzaju oraz Sakiewki i torebki damskie, Portfele, Papierosnice, Teczki, Rance oraz zamówienia i reperacje. (5971—5) Ceny przystępne

Tanio!**Tanio!****Uwaga!!!**

Towary: Wełniane, Bawełniane, Kamgarnowe, Jedwabne,
A samity— Kapy pluszowe, Kotiki wełniane i jedwabne oraz
Konfekcję damską i męską.
— poleca — 4129—

M. PAJECKI Łódź, Główna 24.

Zamówienia wykonywane z własnego i powierzonego materiału w przeciągu 4 g.

Biurowo porad i zleceń prawnych „WIEDZA”

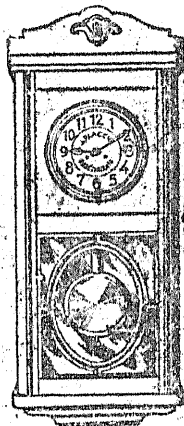
Łódź, ul. Piotrkowska (dawniej № 84) obecnie № 90,
prawa oficyna, I piętro, tel. 8-40.

Kierownik biura — rutynowany znawca prawa, dyplomowany na stopień notariusza, codziennie w godzinach od 9 do 11 rano i od 1 do 5 po poł. udziela porad prawnych w sprawach hipotecznych, n. terjalnych, podatkowych, administracyjnych, skarbowych i majątkowych.

Biurowo redaguje i pisze podania, rekursy, prywatne umowy spółek, projekty wszelkiego rodzaju aktów notarialnych i hipotecznych, statutów spółek i pełnomocnictw, tłumaczy z języków obcych i przepisuje na maszynach, — szybko solidnie i uczciwie po nader niskich cenach.

Dla niezamożnych porady prawne bezpłatnie. 4107—

Wystrzegać się ulicznych doradców i pokatnych pisarzy.

Na gwiazdkę!

Przed zakupem podarków świątecznych proszę o porównanie cen z innymi.

Polecam w dużym wyborze: zegary, zegarki, pierścionki, kolczyki, obrączki z gwarancją.

Duży wybór platerów, łańcuszki, medaliki złote i srebrne.

Jan Placek, Brzezińska 10.**Lustra!**

Trema w oryginalnych, jasnych i ciemnych ramach, dowolnych rozmiarów poleca ze składki lub na obstatunek oraz sprzedaż szyb. Szlifiernia szkła i kryształów. Podlewnia luster oraz Przedsiębiorstwo Robót Szklarskich: J. Candryk i Smoliński Piotrkowska 255. Ceny niskie. 4197-5

UWAGA!
Cześć Wam Panowie!

Niech mam zaszczyt przedstawić moją pracownię, którą otworzyłem po kilkunastu latach pracy, jako dyplomowany krawiec i kierownik konfekcji męskiej w pierwszorzędnych firmach Łódzkich.

Przyjmuję futra, palta, garnitury cywilne i sportowe: kostjmy i palta damskie oraz reperacje garderoby. Ceny są wyjątkowo konkurencyjne, na całą Łódź. Robota solidna i tania podług żurnali Paryskich i Londyńskich.

Adres mój: Przejazd M 14, II p., front.

Z poważaniem
Jan Kolubiński

„Swoj do swego”
Pierwsza polska konkurencja obuwia na Łódź!
Uwaga! Czerwone szyldy.

Cała Łódź i jej okolice wiedzą, że firma

Błażejczyk i Gordoni

posiada na składzie duży wybór obuwia własnego wyrobu, Robota solidna i gwarantowana z najlepszych skór zagranicznych.

Rabat dla rozwojowców I

Sklepy: Drownowska 33, Łagiewnicka 23. 4069

Łódzkie Stowarzyszenie Hodowców Drobiu, gołębi i zwierząt domowych urządza w dniach 6, 7 i 8-go grudnia r. b. w ogrzanych salach Helenowa 4242—

Wielką wystawę

drobiu, gołębi, psów i zwierząt domowych.

Dla każdego oddziału przewidziane są medale złote, srebrne, brązowe, dyplomy uznania i listy pochwalne,

Na wystawie urządzonym będzie specjalny oddział sprzedaży drobiu sprowadzonego specjalnie w tym celu z zagranicy.

CIEPŁA

Bieliznę (trikotaże) rękawiczki, pończochy, skarpetki, poleca K. Petersilge ul. Piotrkowska 93. 5619

BOTY, KAŁOSZE. 552
CIEPŁE PANTOFLE
wyborowe gatunki
poleca K. Petersilge
Piotrkowska 93.

Choinki

w rozmaitych rozmiarach nadeszły w większej ilości. Sprzedawca: Ogródowa № 76, na przeciw cmentarza Ewang. 4230-3

K. Bogusławski

Centrala:
Piotrkowska 100
telefon 2617

poleca
serwisy stołowe,
serwisy do kawy,
garnitury nieamywalne, kryształ.

Filja:

Piotrkowska 114
telefon 2618

Szlifiernia szkła i kryształów. Wytwórnia luster. Przedsiębiorstwo robót szklarskich.

Kto lubi ciepło?

Niech się zwróci po piecyk lub kuchenkę przenośną kaflowo-szamotową do zakładu A. Pawlak i J. Gromana, Bałucki Rynek Nr. 6, w podwórzu. 4200

Uwaga! Wykonanie solidne, ceny konkurencyjne!!!

Cebulki kwiatowe do jesiennego wysadzania
Nasiona do jesiennego i zimowego wysiewu.

— Polecają: — 4066-9

Składy L. Jasińskiego

prowadzone od r. 1870 w Łęczycy, oddział w Łodzi, Andrzeja 10.

Dzisiaj i jutro niedwulalnie ostatnie dwa pożegnalne występy genialnej tragiczki

MARY PHILBIN

w wielkim filmie

„DZIEWCZĘ Z KARUZELI”

Kto tej artystyki nie widział — musi ją zobaczyć! Kto zaś ją widział — winien przyścisnąć ją pożegnać!

2 Sale

po 7x22 mtr. wraz z przylegającym mieszkaniem, z 2 pokoi i kuchni do każdej, z centr. ogrzew., elektr. oświetl. na żądanie z werandą 20 mtr. dług. i prawem korzystania z ogrodu, odp. dla stowarzyszenia do wynajęcia. Nawrot 36. Tel. 27-05.

Miejski Kinematograf Oświatowy - Wodny Rynek

Od poniedziałku, dnia 1 grudnia 1924 r. Dla młodzieży dozwolone.

O godz. 1 i 3 pp.

O godz. 6,44 i 8,45

Nauk Eskimos

Tajemnica Poliszynela

Tramwaj w 6 pkt.

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

A! Kredensy garderoby, szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, trema sprzedam. Sierkiewiczza 59, oficyjna drugie wejście, drugie piętro, mieszkania Nr. 26, Płechota. 5208-1

A! Na wypłatę Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Bostony, kamgarny, weloury, korty spodniowe w pasy, męskie koszule poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego Nr. 44. 5251-10

A! Na wypłatę Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Plusz, kotik, malpikióra, zamasz, welour, baranek lukno, boston, gabardina, poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5250-10

A! Na wypłatę Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Biały towar, purpur, brzozy, przeszczeradła, ręczniki, chusteczki, kotary watowe poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5252-10

A! Na wypłatę Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Krep-de-Chine tafta trykotina gładka, kolorowa francuska satyna, aksamit, jedwabny welwet poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5254-10

A! Na wypłatę Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe Najnowszy towar na damskie suknie piękne kraty poowójne szerokości czystej welny poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5255-10

Zakład tancerzsko-dekoracyjny Z wysprzedaje w duży otomany, dwa łóżka z materacami i urządzenie sypialne Gabiła Nawrot 8. Dwa gal Ceny niższe. 5211-1

Rower z wolnym kołem prawie nowy okazynie do sprzedania. Cena 80 złotych Miedziana 20. m 14. 5215-1

A! 2 sypialki kawrowe polerowane i 1 kawałki orzechowy kredens na dogodnych warunkach do sprzedania Zakład meblowy, Piotrkowska Nr. 44, w podwórzu. 5237-2

Sprzedam tania otomanę, bielizkę i amwalkę z lustrem byle zaraz, Krucza 4, m 18. 5253-1

25 % taniej poleca fabryczny skład swetrów Zielona Nr 11. 5252-9

A gwiazdki Serwety, rękawiczki, pończochy, skarpetki poleca po cenach znizonych K. Zielonko, Kościuszki 57. 1

Lóżka nielowane, stół kuchenny, maszynę do szycia tania sprzedam. Przejazd 4, m 1. 528-1

Do sprzedania dom wolne dwa pokoje z kuchnią w Aleksandrowie pod Łodzią w pobliżu tramwaj, cena 7 tysięcy zł. Wiadomość! Przejazd 15. 555-1

Okazjal Szal do sprzedania z lusterkami i bez lusterek, pelne i modne solidnej roboty, tania w stolarni, ul. Łotmierska 40. 5256-2

Dom 3 piętrowy z wygodami i mieszkaniem wyjeżdżając sprzedam zaraz. Poinformuje WP. Kotynia Targowa 27, od -4. 5238-1

Różne:

A kuszerka Piotrkowa przyjmuję zamówienia pań miejscowych i zamiejscowych Piotrkowska 152-14. 5157-2

Poszukuję 5 tysiące zł. na nie ruchomość w Łodzi dam dobry procent Wiadomość Plac Wolności rog Pomorskiej, p. Przybyś, kcszykarz. 5226-2

Przybłąkała się sukca maści, czarno-podpalanej ogoni uszy krótko obcięte. Odebrać można Karolew, Grodziska 9 Wojcik. 235-3

Udział finansowy pożyczki z udziałem pracy w zawoździe ślusarskiej lub handlowym. Zgłoszenia pod „L. J. Po oc. 5234-2

A kuszerka Drzymałowa Piotrkowska 223 m. 45. 5239-13

Polka udziela lekcji niemieckiego i angielskiego. Za godzinę 1 zł. Of. snp „Sumienna” 5240-1

Młoda wdowa posiadająca realność chce zapoznać mężczyznę na dojrzym stanowisku w celu matrymonialnym. Oferta pod „Realność”. 524-1

Pomieszczenie na warsztat do wynajęcia. Ul. Łomżyńska Nr. 16, u gospodarza. 5242-1

Pokój sypialny z kuchnią za miemie na m. y. pokojik. Tęże są meble do sprzedania Wiadomość N wrot 2, m 16 przed południem. 5243-1

Zdolna szwaczka poszukuje zajęcia wzd. gospodyni. Wiadomość: Południowa 4 1 of 4 p. tel 25-67. 5244-1

Mam pomieszczenie dla warsztatu przy rodzinie Ul. Piotrkowska 255-50. 5245-1

Gruntna nauka kroju i szycia kurs kroju 6 tygodniowy 40 zł. Zgłaszać się od 9-2 Wólczajska 76, mieszkania 24. 5246-2

Poszukuję pokoju u umebłowa nego. Oferty „M. N.” 5248-2

Zdolna przyjezdna krawcowa poszukuje szycia w domach Oferty „N. N.” 5249-2

Conv. rsation française On cherche 2 personnes pour complet. Przejazd 51-12. 5213-1

Poszukwana zdolna nauczyć elka kroju. Od zaraz Oferty suo „Szkoła kroju”. 5214-3

Pokoju z kuchnią w srod iest ciu poszukuje młode małżeństwo, cena zależna o umowy Oferty składać Anny 3 iwańczyk. 5218-1

Koldry watowe pchome z własnego i p. wierzowego materjału. Wykończenie solidne. Ceny umiarkowane. Targowa 43, 16g Główniej, Frankowska. 5203-2

Stenografji wyucz listownie szybko, jak naidodladnie (gwarancja) Instytut Stenograficzny - Warszawa, Mokotowska 29. Zadajcie obszernych, bezpłatnych prospektów. 455 4

Przyjmę 2 panów na mieszkanie wspólnie o zaraz. Wiadomość u dozorczy Kilińskiego Nr 108. 5250-1

Zgubione dokumenty

Razimierzak Antoni zgubił książeczkę wojskowa wydawaną w Sierotomierza 4 p. Sawa. 529-2

Jugustyniak Władysław zgubił świadectwo na konia (kasztań). 5217-1

Dnia 4 grudnia w tramwaju zgubiłem kontrolkę akcyzową i książkę obrotową. Proszę zwrócić do Urzędu gminnego w Chojnach, J. Gabińskiego. 5224-2

Alimczak Wacłech zgubił 60 wód osobisty wydany z Siera za kowalski papiery wywołania i portiel. 5227-2

Kucha sika Józefa zgubiła 60 wód osobisty wydany z Wołki W. Żukowej. 5229-2

Mergas Roman zgubił dowód osobisty wydany z Przedborza kartę wojskową i różne świadectwa. 5231-2

Dr. med. Z. GOLC

chor. skórne i wener. rzym. od 1 i pół do 2 i pół i od 5 i pół do 8. (4-17) w niedzielę i święta od 10-12 ul. Andrzeja 13.

Dr. F. Skusiewicz

ul. Andrzeja 11 Choroby skórne weneryczne godziny przyjęć od 9-11 i od 5-7 i pół. Pami od 5-6. 41213

Dr. med. A. Barasz

Urolog (choroby nerek, pęcherza i dróg moczopłciowych) **wznowił przyjęcia** Godziny przyjęć 5-7. Moniuszki 11. 4087

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem 30 gr w tekście 30 gr. za tekstem 25 gr; z. wzajemne 7 gr.; wśród drobnych 10 i nekrologi 25 gr. komunikaty 25 gr. za wiersz milimetrowy lub jego miejsca. Drobne ogłoszenia bezterminowe 5 gr za wyraz; duże litery 30 gr; najmniejsze ogłoszenie 50 gr. Drobne ponad 20 w wraźów wyraz 10 gr. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej, zagr. 100 proc. Stronice przed tekstem i w tekście podzielona na 3 lamy, za tekstem na 5 lamów. Ak. ydena powa i fantazyjne ogłoszenia. 50 proc. drożej Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują się do godz. 6-ej po 6-ej 50 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przedtem przyjęte ogłoszenia bez uprzedniego zawiadomienia. Rozwój można zamawiać w Zgierzu u p. Lacha w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. 7ankowa.